

МІНІСТЕРСТВО
ФІНАНСІВ
УКРАЇНИ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ І ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої 30-річчю ДННУ “Академія фінансового управління”

15 червня 2023 року

Міністерство фінансів України
ДННУ “Академія фінансового управління”
Асоціація українських банків
Інститут післядипломної освіти ДННУ “Академія фінансового управління”
Рада молодих вчених ДННУ “Академія фінансового управління”

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ,
АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
І ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ**

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої 30-річчю ДННУ “Академія фінансового управління”
15 червня 2023 року

КИЇВ 2023

УДК 657+657.6+336.221
JEL H20, H21, H22, M41, M42, M48

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ КОМБІНОВАНОГО ВИКОРИСТУВАННЯ

Рекомендовано до видання Вченою радою

Державної навчально-наукової установи

“Академія фінансового управління”

Протокол № 9 від 26.06.2023

Організаційний комітет:

Любіч Олександр Олексійович – віце-президент ДННУ “Академія фінансового управління”, д.е.н., професор, заслужений економіст України, академік АЕН України;

Дубас Андрій Богданович – президент Асоціації українських банків;

Олійник Яна Вікторівна – директор Інституту післядипломної освіти ДННУ “Академія фінансового управління”, д.е.н., доцент;

Аржевітін Станіслав Михайлович – голова Ради Асоціації українських банків, д.е.н., професор, заслужений економіст України;

Коритник Лілія Петрівна – головний бухгалтер ДННУ “Академія фінансового управління”, д.е.н.;

Бартош Сергій Володимирович – керівник редакції Науково-видавничого центру НДФІ ДННУ “Академія фінансового управління”;

Кучерява Мар’я Василівна – завідувач Центру впровадження результатів фінансово-економічних досліджень ДННУ “Академія фінансового управління”, к.е.н.;

Шевченко Наталія Іванівна – провідний економіст науково-організаційного відділу ДННУ “Академія фінансового управління”, секретар організаційного комітету

A43 Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення [Електронний ресурс]: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 15 червня 2023 року / ДННУ “Академія фінансового управління”. – Київ, 2023. – 76 с.

ISBN 978-617-7509-11-9

У збірнику подано тези доповідей учасників Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення” (15 червня 2023 року).

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за науковий рівень публікації, обґрунтованості висновків, достовірність результатів, наявність плагіату несуть автори.

УДК 657+657.6+336.221

©ДННУ “Академія фінансового управління”, 2023

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ЗМІСТ

ПРИВІТАННЯ	8	
РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ		
Гельман Ю.А.	ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗМІРУ НЕСТАЧІ ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА, ОТРИМАНОВОГО ЯК МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА, ЯК БЛАГОДІЙНА, ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ВІД СТОРОННІХ ОСІБ	12
Дрощинський А.В.	СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ З ПИТАНЬ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ	14
Зінченко А.Г.	ВПЛИВ ДИРЕКТИВИ ЄС ПРО КОМПЛЕКСНУ ПЕРЕВІРКУ КОРПОРАТИВНОЇ СТІЙКОСТІ (CSDDD) НА НЕФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ	15
Зозуля О.В.	НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВАМ В РЕЗУЛЬТАТІ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ РФ	17
Кучерява М.В.	СТАНДАРТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ЗВІТНОСТІ ПРО СТАЛІЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	18
Кучерявий А.О.	ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ	19
Nebis Vitalii	SUSTAINABILITY REPORTING AS A TOOL FOR ATTRACTING FUNDING FOR ENTITIES	20
Сидоренко С.Г.	ОПЕРАЦІЇ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ЯК ОБ’ЄКТ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ	21
Сухомлин В.В.	ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В	
Кузуб М.В.	ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	22
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ’ЄКТІВ ІНСТИТУЦІЙНИХ СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ		
Hudenko Bohdan	MONEY ALLOWANCE OF SERVICEMEN: PROBLEMS AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT	24
Демидьонук І. А.	ЕКОНОМІЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГО	
Тарасенко М. І.	ПІДПРИЄМНИЦТВА У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ	25
Кулик В.В.	ОЦІНКА ВТРАТ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	
Покачайло В.М.	ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ	26
Лиценко М.В.	АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ОКРЕМИХ	27

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Маркус В.В.	КАТЕГОРІЙ НЕРУХОМОГО МАЙНА В МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ, З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННОЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОСЛУГИ “єВІДНОВЛЕННЯ” ВИХІДНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ПІДПРИЄМСТВАМ У РЕЗУЛЬТАТІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ	28
Miakota Roman	MANAGEMENT OF PUBLIC DEBT IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF PUBLIC FINANCES	30
Oliinyk Maksym	ASSESSMENT OF THE INSTITUTIONAL ENVIRONMENT OF THE ACTIVITIES OF STATE-OWNED ENTERPRISES AS A PREREQUISITE FOR DETERMINING THE RISKS OF THEIR ACTIVITIES UNDER CONDITIONS OF UNCERTAINTY	31
Оменюк В.Я.	КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО СТАНУ	31
Петрусевич Г.В.	ДОВГОСТРОКОВЕ ПОРТФЕЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ: ДОСВІД ШВЕЙЦАРІЇ	32
Petrukha Nina	BIOECONOMY IN THE COORDINATE SYSTEM OF POST-WAR RECOVERY	33
Старик В.М.	ПІДХОДИ ДО ДЕФІНІЦІЇ БЕЗПЕКИ РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	34
Шалденко Є.М.	ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ	35
Шевченко Я.С.	НАПРЯМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ ВІДРОДЖЕННЯ АВІАБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	36
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНА ПРАКТИКА АУДИТУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ЗАВДАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.		
Борщук О.С.	РИНОК ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ І ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	38
Мальцев М.А. Солянік І.В.	АУДИТ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ЗБРОЙНИМИ КОНФЛІКТАМИ	39
Petrukha Sergii	AUDIT OF FORMS OF OWNERSHIP IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY UNDER THE CONDITIONS OF THE LEGAL MODE OF THE MARTIAL LAW	40
Швагер А.В.	ЗАПРОВАДЖЕННЯ АУДИТУ ЗВІТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПРО СТАЛІЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ	42

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

РОЗДІЛ 4. МОДЕРНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

Vorobei Svitlana	INCREASING THE TRANSPARENCY OF FINANCIAL FLOWS OF MULTINATIONAL ENTERPRISES FOR TAX ADMINISTRATIONS	43
Kovtun Vita	PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF THE APPLICATION OF TRANSFER PRICING IN THE ENTERPRISE	44
Криштопа І.І.	ПРАКТИКА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ПРАВИЛ БОРОТЬБИ З УХИЛЕННЯМ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ ОЕСР	45
Kucheriava Maria Nikolenko Larysa	REGULATION OF TAXPAYERS' REPORTING ON CONTROLLED TRANSACTIONS IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION	46
Oliinyk Yana	IMPORTANCE OF ASSESSING THE CURRENT STATUS OF IMPLEMENTATION OF THE BEPS ACTION PLAN MEASURES IN SPECIAL CIRCUMSTANCES IN UKRAINE	47
Чухраєва Н.М.	НОВІ ПРАВИЛА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТРАНЗИТНИХ КОМПАНІЙ У БОРОТЬБИ З УХИЛЕННЯМ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ	48
Яворський О.А.	НАСЛІДКИ ВПЛИВУ АКЦИЗНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ НА МАКРО- І МІКРОРІВНЯХ ПІД ЧАС ВІЙНИ	49

РОЗДІЛ 5. ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Бойченко Д.В.	ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ	50
Дегтярєва О.М.	ЗБІР КОШТІВ ВОЛОНТЕРАМИ: ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ТА ОПОДАТКУВАННЯ	51
Дмитренко Т.Л.	ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ FATF ЩОДО ЛЕГАЛІЗАЦІЇ РИНКУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ	52
Кисельов Є.В.	РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	54
Кузьмінська О.Е.	ОЦІНКА MONEYVAL ТЕХНІЧНОЇ ВІДПОВІДНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ FATF	55
Лагунов К.В.	РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНИЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ	56
Малько В.О.	РОЗВИТОК РОЗДРІБНОГО БІЗНЕСУ БАНКУ ЧЕРЕЗ КАНАЛИ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ	57
Олійник М.М.	МОДЕРНІЗАЦІЯ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ	58
Опанасенко А.В.	РОЛЬ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ У ПИТАННЯХ БОРОТЬБИ З	58

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

КОРУПЦІЮ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ФІНАНСОВІЙ СФЕРАХ

РОЗДІЛ 6. МОНЕТАРНІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Сременко А.В.	ОЦІНЮВАННЯ МАЙНОВОЇ ШКОДИ У ВІДНОВЛЕННІ ЗНИЩЕНОГО І ПОШКОДЖЕНОГО МАЙНА	60
Kavunenko Sergii	BANK BRANCHES: DIGITAL TRANSFORMATION	61
Клименко К.В.	ФІНАНСОВА КОНТАГІОЗНІСТЬ ЯК НАСЛІДОК ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК	62
Ухналь Н.М.	ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ ТА ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА	63
Кузуб М.В.		63
Петенко С.О.	АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ І НЕДОЛІКІВ АУТСОРСИНГУ ОЦІНКИ ЗАСТАВНОГО МАЙНА ЗА КРЕДИТАМИ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	64
Свистун А.О.	АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ ДЕРЖАВИ У ДЕРЖАВНОМУ БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ НА ПОВОЄННОМУ ЕТАПІ	65
Слюсаренко Є.Р.	АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ АКТИВАМИ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	66

РОЗДІЛ 7. АНТИКРИЗОВА ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Балакін Р.Л.	НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ	67
Кудряшов В.П.	ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА В ПЕРІОД ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ	64
Олійник Я.В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ТА СТАН ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	68
Сіньковський М.І.	СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СЕКТОРУ ЗАГАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	72
Khaustova Victoria	FISCAL REGULATION OF RENEWABLE ENERGY OF UKRAINE	73
Швидкий О.	ОСОБЛИВОСТІ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ УКРАЇНИ	74

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

УЧАСНИКАМ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ ТА
ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
І ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ”

Шановні колеги, учасники конференції!

Від колективу Державної навчально-наукової установи “Академія фінансового управління” щиро вітаю учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції “Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”. Конференція відбувається в межах заходів, присвячених 30-річчю Академії фінансового управління.

Першим етапом історії Академії вважається утворення Науково-дослідного фінансового інституту при Міністерстві фінансів України згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.1993 № 424 (із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ № 596 від 29.08.1994) з метою організації проведення наукових досліджень та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій з питань фінансово-бюджетної, податкової та грошово-кредитної політики держави в умовах незалежності. Ініціатором утворення Науково-дослідного фінансового інституту при Міністерстві фінансів був перший Міністр фінансів незалежної України, заслужений економіст України, професор П’ятаченко Григорій Олександрович.

Саме в ті часи відбувалися процеси інтеграції України до системи міжнародних фінансових організацій. У червні 1992 р. Верховна Рада України ухвалила Закон України “Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій”. Підписання Міністром фінансів України Г. О. П’ятаченком Угоди з Міжнародним валютним фондом відбулося 3 вересня 1992 р. у Вашингтоні (США). Україна стала 168-ю державою – членом Фонду. Протягом 1992–1994 років Григорій Олександрович П’ятаченко представляв нашу державу як керуючий від України в МВФ. Визнаний фахівець у галузі фінансів, людина з активною громадянською позицією, справжній патріот Української держави, Григорій Олександрович зробив вагомий внесок у вирішення питань співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. Під його керівництвом Науково-дослідний фінансовий інститут став головною установою з координації науково-дослідних робіт у системі Міністерства фінансів України. Григорія Олександровича П’ятаченка (22.03.1932–27.03.2022) по праву можна вважати фундатором прикладної фінансової науки у сфері державних фінансів в Україні.

На сьогодні колектив Академії є одним із визнаних лідерів у проведенні системних досліджень у сфері державних фінансів України. Академія забезпечує інтеграцію в єдиному комплексі наукових досліджень, наукової фінансово-економічної експертизи, впровадження результатів досліджень у практичну площину державного управління, надання освітніх послуг у галузі вищої освіти з метою підвищення кваліфікації кадрів, підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів через аспірантуру та докторантуру згідно з державним замовленням Міністерства фінансів України. Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти акредитовано освітньо-наукові програми підготовки докторів філософії (PhD) за спеціальностями 051 “Економіка”, 071 “Облік і оподаткування”, 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”. В Академії утворено спеціалізовану вчену раду для захисту докторських і кандидатських дисертацій. Відповідно до Порядку організації та

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

координації роботи з перепідготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів з питань фінансового моніторингу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 777, Академія має статус одного з двох екзаменаційних центрів у країні для проведення іспиту (здійснення підсумкового контролю знань) відповідальних працівників, а також працівників, залучених до проведення фінансового моніторингу.

Якісно новим етапом розвитку та визнання наукових і практичних здобутків Академії стало ухвалення постанови Кабінету Міністрів України “Питання координації діяльності деяких наукових установ” від 23.09.2014 № 473 (із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ від 01.09.2021 № 924), ініційованої Міністерством фінансів та Національною академією наук, щодо забезпечення НАН України організаційно-методичного керівництва і координації наукової діяльності Академії фінансового управління стосовно розвитку, інтеграції, науково-організаційної координації та підвищення ефективності фундаментальних і прикладних наукових досліджень з найважливіших питань міжнародних фінансів і світової економіки з метою створення інноваційних знань у сфері державних і міжнародних фінансів, розвитку системи управління державними фінансами в умовах євроінтеграційних процесів, розроблення пропозицій щодо внесення відповідних змін до законодавства. Академія організовує та проводить прикладні наукові дослідження у сфері державних і міжнародних фінансів разом з установами Національної академії наук з урахуванням завдань, виконання яких покладено на Міністерство фінансів України.

Це дало змогу істотно посилити практичну спрямованість наукових досліджень, забезпечити їх зв'язок з конкретними напрямками вдосконалення управління державними фінансами, зміцнити і значно розширити співробітництво з провідними інститутами НАН України економічного профілю, університетською спільнотою задля вирішення найактуальніших проблем фіскальної та монетарної політики в умовах євроінтеграційних прагнень України, розроблення конкретних рекомендацій щодо протидії загрозам фінансовій безпеці країни у період воєнного стану та забезпечення відновлення національної економіки у повоєнний час.

Результати досліджень, які Академія проводила згідно з тематичними планами науково-дослідних робіт на 2021–2023 рр. (схваленими рішенням Бюро Відділення економіки НАН України), а також досвід участі у розробленні Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2017–2020 роки, дозволили надати науково обґрунтовані пропозиції до Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки.

Науково-дослідні роботи, що виконуються Академією, сконцентровані на пріоритетних напрямках, які відповідають Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки та Плану заходів з її реалізації, Стратегії економічної безпеки України на період до 2025 року.

На міжнародному рівні результати наукових досліджень та відповідні рекомендації Академії враховано Міжурядовою робочою групою експертів з питань міжнародних стандартів обліку та звітності Конференції ООН з питань торгівлі та розвитку (ISAR-UNCTAD) та включено до видань UNCTAD. Академія є організаційним членом Міжнародного консорціуму з управління державними фінансами (ICGFM – International Consortium on Governmental Financial Management, USA). Укладено Меморандум про співпрацю між Академією та Консорціумом.

Обсяги зовнішньої фінансової підтримки країни багато в чому залежатимуть від того, чи будуть заходи з удосконалення управління державними фінансами в період воєнного стану і повоєнного відродження взаємопов'язаними, субординованими, координованими та ефективними.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Ми раді, що навіть за надзвичайних умов широке коло колег із наукової спільноти та практиків зустрілися в рамках нашого заходу та готові ділитися своїми дослідженнями й думками щодо висвітлення основних проблемних питань сьогодення та майбутнього. Всеукраїнська науково-практична конференція є платформою для обміну досвідом та знаннями задля синергії у співпраці між академічною і професійною спільнотою, спрямованою на забезпечення фінансової безпеки держави.

Бажаю всім учасникам конференції подальших творчих успіхів задля нашої Батьківщини та скорішої Перемоги!

Президент ДННУ «Академія фінансового управління», академік НАН України, доктор економічних наук, професор

Тетяна ЄФІМЕНКО

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
«Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення», 15.06.2023*

**УЧАСНИКАМ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ ТА
ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ І ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ»**

Шановні організатори та учасники конференції!

Асоціація українських банків надсилає щирі вітання з нагоди 30-річчя Державної навчально-наукової установи «Академія фінансового управління» при Міністерстві фінансів України! Академія як профільна наукова установа з фундаментальних і прикладних досліджень у сфері фінансів інституційних секторів економіки відіграє важливу роль у формуванні методологічного підґрунтя, організаційно-методичного забезпечення прийняття ефективних фінансових рішень на рівні держави.

Метою цього науково-практичного заходу є сприяння обміну прогресивними думками та ідеями щодо посилення транспарентності та ефективності управлінських рішень різного рівня через створення належної інформаційно-аналітичної бази. Значення заходу посилюється його цінністю в контексті розроблення спільних рішень щодо збереження та подальшого розвитку фінансової системи України в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення.

У досягненні цієї мети велике значення має обмін інформацією. Тому висловлюємо особливу подяку організаторам, персонально президенту Академії Тетяні Єфименко та всім учасникам конференції за надану можливість для наукових дискусій, презентації наукових та практичних підходів, налагодження контактів та сприяння розвитку науки в Україні.

Склад учасників, глибина запропонованих для дискусії наукових ідей підтверджують, що питання сприяння обміну прогресивними думками та ідеями щодо вирішення проблем, пов'язаних із подоланням монетарних наслідків війни в Україні, реалізацією антикризової фінансової політики та забезпеченням фінансової стійкості є джерелом майбутніх позитивних змін.

Маю чітке переконання, що участь у заході представників академічної та професійної спільноти стане не лише вагомим внеском у розвиток української науки, а й окреслить нові шляхи для вирішення все більш складних проблем сьогодення.

Бажаємо учасникам творчого натхнення та миру!

**З повагою,
Президент Асоціації українських банків
Андрій ДУБАС**

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПОДОЛАННЯ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЗАГРОЗ

ДОСЛІДЖЕННЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗМІРУ НЕСТАЧІ ВІЙСЬКОВОГО МАЙНА, ОТРИМАНОГО ЯК МІЖНАРОДНА ДОПОМОГА, ЯК БЛАГОДІЙНА, ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ВІД СТОРОННІХ ОСІБ

Гельман Ю.А.

аудитор, судовий експерт

utar2703@gmail.com

м. Одеса, Україна

Визначення документальної обґрунтованості розміру нестачі матеріальних цінностей у військових частинах є предметом дослідження економічної експертизи документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності. Вирішення судовими експертами завдань, пов'язаних із документальним підтвердженням нестач військового майна вимагають особливого підходу до вибору методів та об'єктів дослідження, що зумовлено не малою кількістю причин утворення нестач матеріальних цінностей, оскільки такі явища мають місце як у процесі звичайної господарської діяльності, так і в результаті протиправних дій осіб чи будь-яких інших форс-мажорних обставин.

У зв'язку зі збільшенням звернень до експертних установ, органами досудового розслідування та суду, з питань документальної обґрунтованості обсягів нестачі матеріальних цінностей у військових частинах, окремих структурних підрозділах Збройних Сил України, в результаті проведених службових розслідувань, інвентаризацій, внутрішніх перевірок, виникає потреба у розкритті особливостей документування оприбуткування та списання військового майна у військових частинах, інших окремих структурних підрозділах Збройних Сил України.

Згідно з нормами Закону України “Про Збройні Сили України”, майно, закріплене за військовими частинами, військовими навчальними закладами, установами та організаціями Збройних Сил України, є державною власністю, належать їм на праві оперативного управління та звільняються від сплати усіх видів податків відповідно до законів з питань оподаткування. Фінансування Збройних Сил України здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України¹.

Надання експертами як найбільш повних та об'єктивних висновків з питань документальної обґрунтованості обсягів нестач військового майна у військових частинах, окремих структурних підрозділах Збройних Сил України, є на сьогодні досить актуальним. Оскільки, передусім, надає можливість до якісного встановлення розмірів матеріальної шкоди, завданої державі під час воєнного стану, за підсумками проведених службових розслідувань, інвентаризацій, внутрішніх перевірок.

Основні засади документування оприбуткування та списання військового майна у військових частинах, інших окремих структурних підрозділах Збройних Сил України, визначені в Інструкції з обліку військового майна у Збройних Силах України, затвердженої

¹ Про Збройні Сили України: Закон України від 06.12.1991 № 1934-XI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 9. С. 108.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

наказом Міністерства оборони України від 17.08.2017 № 440. Відповідно до вимог вказаної Інструкції¹:

- Облік військового майна поділяється на оперативний облік та облік за первинними документами. Оперативний облік військового майна ведеться у службах забезпечення органів військового управління за номенклатурою, встановленою начальниками відповідних служб забезпечення органів військового управління. При веденні оперативного обліку військового майна записи облікових даних в облікових реєстрах здійснюються на підставі донесень та звітних документів.

- Облікові документи залежно від їх призначення поділяються на первинні документи, облікові реєстри, документи допоміжного характеру, оформлення яких здійснюється за відповідними формами, встановленими згідно з вимогами чинного законодавства.

- Первинними документами є накладні, вимоги, відомості, акти, атестати та інші документи, які призначені для оформлення і підтвердження здійснених господарських операцій, що пов'язані з рухом і зміною вартісного та якісного (технічного) стану військового майна, і є підставою для записів облікових даних в облікових реєстрах.

- Обліковими реєстрами є книги, картки обліку військового майна, картки обліку військового майна особистого користування та інші носії спеціального формату (паперові, електронні), які призначені для відображення наявності, руху і якісного (технічного) стану військового майна (його вартості) за визначений період.

- Підсумки про надходження (вибуття) військового майна в облікових реєстрах підбиваються за звітний період і за рік, а також під час розроблення планів забезпечення (постачання, ремонту), проведення інвентаризацій, аудиторських перевірок, прийому (передавання) посад та в інших необхідних випадках.

- У разі втрати облікових реєстрів облікові дані відновлюються в нових облікових реєстрах після проведення службового розслідування за звітними, первинними документами та даними інвентаризації (у разі її проведення) з подальшим проведенням звірки облікових даних із відповідною службою забезпечення. В окремих випадках за клопотанням відповідного командувача (командира, начальника) може бути призначена аудиторська перевірка.

- Військове майно, прийняте військовою частиною, оприбутковується у фінансово-економічному органі та відповідній службі забезпечення на підставі оформлених накладних, актів приймання-передачі основних засобів або актів приймання-передачі військового майна у разі їх складання. Приймання військового майна на склад військової частини від підрозділів здійснюється за накладними на видавання (здавання) військового майна у військовій частині, а також за роздавальними (здавальними) відомостями, які оформлюються у відповідній службі забезпечення військової частини.

- Видавання військового майна зі складу військової частини в тимчасове користування на строк більше місяця оформлюється накладними на видавання (здавання) або накладними.

- Приймання майна, яке надійшло для військових частин як міжнародна допомога, як благодійна, гуманітарна допомога, здійснюється комісією військової частини (центру забезпечення) на підставі даних, відображених у супровідних документах, зі складанням акта приймання-передачі військового майна. Акт приймання-передачі військового майна є підставою для постановки майна, яке надійшло для військових частин (центрів забезпечення) як міжнародна допомога, від волонтерських організацій, як благодійна, гуманітарна

¹ Інструкція з обліку військового майна у Збройних Силах України: затв. наказом Міністерства оборони України від 17.08.2017 № 440. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1192-17#Text>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

допомога, на облік у службах забезпечення та фінансово-економічному органі військової частини (центру забезпечення).

- У разі якщо в супровідних документах відсутні дані про вартість майна, яке надійшло для військових частин (центрів забезпечення) як міжнародна допомога, від волонтерських організацій, як благодійна, гуманітарна допомога, її визначення здійснюється комісією військової частини (центру забезпечення) зі складанням акта визначення вартості майна. Вартість майна визначається відповідно до вартості аналогічних предметів вітчизняного виробництва.

Оформлення та складання реєстрів бухгалтерського обліку за балансовими рахунками у військових частинах, інших структурних підрозділах Збройних Сил України, також регламентується нормами Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88 та іншими нормативно-правовими актами чинного законодавства у сфері регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб’єктів господарювання у державному секторі.

Тому, без наявності первинних документів, облікових реєстрів бухгалтерського обліку та іншої облікової інформації військової частини та підпорядкованих їй окремих структурних підрозділів Збройних Сил України стосовно обліку отриманих матеріальних цінностей від інших фізичних та юридичних осіб як гуманітарна та благодійна допомога, – неможливо провести якісне та об’єктивне дослідження документальної обґрунтованості висновків, викладених у відповідних підсумкових документах за результатами службового розслідування (інвентаризації, аудиту тощо), у тому числі щодо матеріальної шкоди, завданої державі внаслідок виявленої нестачі.

Таким чином, експерт-економіст повинен провести дослідження всіх наявних документів бухгалтерського обліку і звітності військової частини, а також інших первинних документів, в яких відображені господарські операції по взаємовідносинам з фізичними та юридичними особами, що передали матеріальні цінності як гуманітарну та благодійну допомогу та відносно яких в актах службових розслідувань, інвентаризаційних матеріалах, тощо встановлено фінансові порушення, у тому числі в частині встановлення ненадходження та відсутності матеріальних цінностей, що може бути нестачею, та стосовно документальної обґрунтованості яких перед експертом ставляться відповідні питання.

Ключові слова: економічна експертиза, судовий експерт, військова частина, структурний підрозділ Збройних Сил України, нестача матеріальних цінностей, міжнародна допомога, благодійна допомога, гуманітарна допомога, інвентаризація, військове майно, матеріальна шкода.

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ З ПИТАНЬ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ

Дрощинський А.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

l1region.kiev@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. Бюджетна система України поступово трансформується з метою наближення до європейських та світових вимог. Залучення міжнародних коштів та необхідність посилення

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ефективності використання бюджетного фінансування визначає пріоритетним напрямом державної політики розвиток транспарентності бюджетного процесу. Відтак, виникають нові завдання наукового та практичного спрямування щодо дослідження та удосконалення облікового забезпечення транспарентності бюджетної процесу України у контексті формування та розкриття стейкхолдерам релевантної облікової інформації.

Мета дослідження полягає в опрацюванні публікаційної активності зарубіжних та вітчизняних науковців щодо розкриття питань транспарентності бюджетного процесу.

Методи. В основі дослідження є загальнонаукові та спеціальні методи пізнання.

Основні результати. Активними дослідженнями питань транспарентності бюджетного процесу займаються такі міжнародні організації як Міжнародний валютний фонд, Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), інститути Світового банку та ін. Найбільш ґрунтовні дослідження на сьогодні проводить International Budget Partnership (Міжнародне бюджетне партнерство). Питання транспарентності й розкриття інформації про стан формування та використання державних фінансових ресурсів знаходять широкого висвітлення в наукових публікаціях переважно зарубіжних учених, таких як Б. Беніто та Ф. Бастіда, Г. К. Монте, Е. Вільямс, Т. М. Гаррісон та Дж. С. Сайого. Відносно нещодавно почали публікуватися результати досліджень вітчизняних науковців. Зокрема, особливу увагу питанням розвитку бюджетної транспарентності приділено у працях Н. В. Винниченко, О. С. Волохової, С. С. Гасанова, Т. А. Васильєвої, І. О. Школьник. Високо оцінюючи роботи цих авторів, варто зауважити, що їхні дослідження питань транспарентності спрямовано у напрямках державної політики та управління, юридичного супроводу, розвитку фінансової системи тощо. Однак дослідження облікового забезпечення транспарентності бюджетного процесу залишається поза увагою представників наукової спільноти. У цьому напрямі певні напрацювання належать Л. Г. Ловінській та Л. П. Коритник, які доводять, що достовірність та об'єктивність оприлюднених даних і показників забезпечуються системою управлінського обліку, яка продукує весь спектр фінансової й нефінансової інформації для дотримання відкритості та прозорості бюджетів і доступу громадян до публічної інформації.

Висновки. З огляду на зазначене питання теоретичних, організаційних та методичних засад інформаційного забезпечення транспарентності бюджетного процесу недостатньо глибоко вивчені, що визначає актуальність та вагомість подальших досліджень в цьому напрямку.

Ключові слова: бюджетний процес, відкритість, прозорість, транспарентність.

ВПЛИВ ДИРЕКТИВИ ЄС ПРО КОМПЛЕКСНУ ПЕРЕВІРКУ КОРПОРАТИВНОЇ СТІЙКОСТІ (CSDDD) НА НЕФІНАНСОВУ ЗВІТНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ КОМПАНІЙ

Зінченко А.Г.

к.і.н., доцент, доцент кафедри зв'язків з громадськістю
Національний університет “Кієво-Могилянська академія”
a.zinchenko@ukma.edu.ua

м. Київ, Україна

Післявоєнне відновлення України будується на принципах євроінтеграції та синхронізується з Європейською Зеленою угодою¹. Нормативні вимоги ЄС щодо

¹ План Відновлення України / Національна рада з відновлення. 2022. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62c19ac16c921fc712205f03_NRC%20Ukraine%27s%20Recovery%20Plan%20blueprint_UKR.pdf.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

впровадження політик та стратегій сталого розвитку, звітності зі сталого розвитку будуть стосуватися і українських компаній після входження України до складу ЄС. Це, у свою чергу, зумовлює необхідність адаптації національних практик та законодавства зі сталого розвитку до вимог ЄС. З метою гармонізації вимог щодо розкриття інформації у звітах про управління з європейською Директивою про комплексну перевірку корпоративної стійкості (CSDDD)¹ авторки провели аналіз основних положень Директиви.

CSDDD містить вимоги до компаній щодо виявлення та запобігання, припинення або пом'якшення, обліку фактичного та потенційного впливу їх діяльності на навколишнє середовище та порушення прав людини не тільки в самій компанії, а і у дочірніх компаній та інших компаній по всьому ланцюжку постачання та через їхні встановлені ділові відносини. Це так званий обов'язок корпоративної належної обачності. Серед основних зобов'язань компаній:

- проводити комплексну перевірку потенційного впливу діяльності компаній та ланцюгів постачання на навколишнє середовище та права людини;
- розробляти політику і процедури для усунення ризиків негативного впливу на навколишнє середовище і права людини;
- публічно звітувати про зусилля, які спрямовані на усунення ризиків для навколишнього середовища та прав людини;
- оцінювати ефективність процедур комплексної перевірки.

Крім того, Директива вимагає від деяких компаній (1-ї і 3-ї групи) прийняти плани зміни клімату, які гарантували б, що їх бізнес-стратегія сумісна з обмеженням глобального потепління до 1,5 °C відповідно до Паризької угоди. Директивою встановлено, що до обов'язків директорів входить встановлення та нагляд за впровадженням процесів належної перевірки та інтеграція належної перевірки до корпоративної стратегії.

Директива стосується таких груп компаній:

1-ша група: компанії ЄС із понад 500 співробітниками та чистим світовим оборотом понад 150 мільйонів євро за останній фінансовий рік;

2-га група: компанії ЄС із понад 250 співробітниками та чистим світовим оборотом понад 40 млн євро, за умови, що принаймні 50 % цього обороту було створено в секторі з високим ступенем впливу (виробництво текстилю, участь у різноманітній сільськогосподарській діяльності та видобутку мінеральних ресурсів);

3-тя група: компанії з-поза ЄС, чистий обіг яких перевищує 150 млн євро в ЄС за останній фінансовий рік;

4-та група: компанії за межами ЄС, чистий оборот яких перевищує 40 млн євро в ЄС, за умови, що принаймні 50 % світового обороту було отримано в секторі з високим ступенем впливу.

Директива передбачає також відповідальність компаній за збитки, якщо вони не виконають зобов'язань щодо запобігання, припинення або пом'якшення будь-яких потенційних несприятливих наслідків².

Після офіційного прийняття CSDDD (очікується не раніше 2024 р.) країни-члени матимуть два роки для впровадження CSDDD у національне законодавство.

¹ Directive of the European Parliament and of the Council on Corporate Sustainability Due Diligence and Amending Directive (EU) 2019/1937. URL: https://commission.europa.eu/publications/proposal-directive-corporate-sustainability-due-diligence-and-annex_en#files.

² Directive of the European Parliament and of the Council on Corporate Sustainability Due Diligence and Amending Directive (EU) 2019/1937 . – URL: https://commission.europa.eu/publications/proposal-directive-corporate-sustainability-due-diligence-and-annex_en#files.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Процес відновлення і поступова інтеграції в єдиний ринок ЄС посилюють вимоги до принципів сталого розвитку. Вимоги підготовки Звітів про управління передбачені ст. 11 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 № 996-XIV. Структура Звіту про управління міститься у Методичних рекомендаціях зі складання звіту про управління (наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982). Відповідно до цих норм, передбачається, що великі підприємства України повинні розкривати “вплив його діяльності на навколишнє середовище, соціальні питання, у тому числі питання соціального захисту працівників підприємства, поваги прав людини, боротьби з корупцією та хабарництвом, а саме:

стислий опис моделі діяльності підприємства;

опис політики, яку провадить підприємство, щодо зазначених питань;

результат такої політики;

основні ризики, пов'язані із зазначеними питаннями, що стосуються діяльності підприємства, у тому числі (якщо доречно) ділові відносини, продукція або послуги, які можуть спричинити негативні наслідки у цих сферах, та яким чином підприємство здійснює управління цими ризиками;

основні нефінансові показники, що характеризують діяльність підприємства”¹.

Слід підкреслити, що українські компанії звітуються тільки про свою діяльність зі сталого розвитку. Впровадження Директиви про комплексну перевірку корпоративної стійкості (CSDDD) вимагає відповідних змін і до Звіту про управління, а саме звітування, включаючи звіти підрядників і партнерів по всьому ланцюгу постачання, та зобов'язання компаній інтегрувати до бізнес-стратегії положення щодо зменшення викидів вуглецю (відповідно до умов Паризької угоди) і відображення у звітності відповідних результатів тощо.

Ключові слова: сталий розвиток, нефінансова звітність, охорона довкілля, права людини, ланцюг постачання.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВІДШКОДУВАННЯ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ДЕРЖАВНИМ ПІДПРИЄМСТВАМ У РЕЗУЛЬТАТІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РФ

Зозуля О.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

av_zozulya@ukr.net

м. Київ, Україна

Вступ. Повномасштабне вторгнення РФ спричинило порушення прав суб'єктів господарювання в державному секторі та завдало матеріальні збитки у майже всіх секторах економіки України. Це породжує додаткові несистемні ризики, що неприйнятні господарській діяльності підприємства за звичайних економічних і політичних умов, ризики, які неможливо врахувати, використовуючи статистичні ряди та прогнози розрахунки щодо макроекономічних показників. Тому є актуальним питання відновлення активів за завдані збитки, якщо таке відновлення можливе, або їх компенсації у воєнний та післявоєнний період.

¹ Методичні рекомендації зі складання звіту про управління : наказ Міністерства фінансів України від 07.12.2018 № 982. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Мета дослідження. Дослідити актуальні нормативно-правові засади організації процесу відшкодування збитків, завданих державним підприємствам у результаті збройної агресії рф.

Методи. Під час дослідження використано загальнонаукові й спеціальні методи: аналізу, синтезу, опису, теоретичного узагальнення та абстрактно-логічний.

Основні результати. Нормативне закріплення дієвого механізму компенсацій та відшкодування збитків, завданих повномасштабною агресією рф, як основного інструменту зниження несистемних ризиків в управлінні корпоративними правами державних підприємств є актуальною проблематикою. Кабінет Міністрів України прийняв постанову від 20.03.2022 № 326, котрою встановлює процедуру визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії російської федерації та ідентифікує основні напрями визначення такої шкоди і збитків. Всього таких напрямів вісімнадцять, у тому числі вартість втраченого, знищеного чи пошкодженого майна, фінансових активів, від неоплачених товарів, робіт і послуг, наданих та спожитих на тимчасово окупованих територіях державних підприємств, у тому числі господарських товариств, у статутному капіталі яких державі належить 50 та більше відсотків акцій (часток, паїв). За дорученням Уряду Фондом державного майна було розроблено Методику визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна в зв'язку із збройною агресією рф, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності. Ці два основних документа є фундаментом для здійснення процесу, направлено на отримання компенсацій та відшкодування.

Висновки. На сьогодні механізм компенсації та відшкодування збитків, завданих в результаті збройної агресії рф недостатньо дієвий з причин відсутності належних джерел фінансування та недосконалого адміністрування. Перспективи подальших досліджень окресленої проблематики вбачаються в удосконаленні нормативно-правового забезпечення організації процесу відшкодування збитків, завданих державним підприємствам у результаті збройної агресії рф з метою оптимізації існуючих та залучення нових джерел такої компенсації.

Ключові слова: державні підприємства, збитки, відшкодування, збройна агресія рф, відновлення економіки.

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ЗВІТНОСТІ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Кучерява М.В.

к.е.н., завідувач Центру впровадження результатів
фінансово-економічних досліджень

ДННУ “Академія фінансового управління”

piven_maria@ukr.net

м. Київ, Україна

Вступ. В основу звітування підприємствами з питань сталого розвитку покладено концепцію ESG (Environmentsl, Social, Governance). Це система, яка використовується для оцінки сталого розвитку та етичного впливу інвестицій, підприємств чи виду діяльності, у тому числі в умовах реалізації концепції циркулярної економіки.

Мета дослідження – обґрунтування напрямів та складу показників розкриття інформації у звіті про сталий розвиток, які пропонуються найпоширенішими регіональними

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

та міжнародними ініціативами в контексті оцінки внеску приватного сектору в досягнення Цілей сталого розвитку та просування концепції циркулярної економіки.

Методи: інституціональний, системний, компаративного аналізу.

Основні результати. В контексті концепції ESG та відповідно до Директиви 2022/2464; стандартів ESRS, розроблених на виконання вимог Директиви 2022/2464; положень Керівництва з ключових показників звітності зі сталого розвитку та впливу на ЦСР, виданого ЮНКТАД (далі – GCI) та стандартів GRI найпоширеніша структура звіту зі сталого розвитку включає такі розділи: загальна інформація; інформація про навколишнє середовище; інформація про соціальну складову; інформація про управління.

Проведений аналіз показав наступне. Положення Директиви 2022/2464 та проєктів стандартів ESRS спрямовані безпосередньо на підготовку звіту про сталий розвиток як інтегрованої невід’ємної складової пакету річної звітності визначених типів підприємств та його часткову формалізацію через виділення ключових елементів. На відміну від стандартів ESRS стандарти ISSB спрямовані на посилення фінансових звітів загального призначення через включення додаткової фінансової інформації (додатковий фінансовий звіт), пов’язаної зі сталим розвитком. GCI не обмежує підприємства у праві додатково розкривати галузеві аспекти діяльності, існує проблема відсутності роз’яснень щодо формування галузевих показників, що унеможлиблює порівнянність даних. Вирішення цієї проблеми потребує більш широкого та всеохоплюючого підходу, зокрема як пропонується в стандартах ESRS.

Висновки. Враховуючи той факт, що Україна стоїть на шляху євроінтеграції та набула у 2022 р. статусу країни – кандидата у члени ЄС, первісним завданням є гармонізація вітчизняного законодавства з нормами ЄС. Тож з метою підвищення практичної цінності результатів дослідження для подальшого аналізу основним підходом, що пропонується застосовувати підприємствам, є підхід, закладений Директивою 2022/2464 у стандарти ESRS.

Ключові слова: звіт про сталий розвиток, Директива 2022/2464, циркулярна економіка, ISSB, GRI, UNCTAD.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ

Кучерявий А. О.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

kartemo@ukr.net

Київ, Україна

Вступ. Прийняття Закону України “Про віртуальні активи” від 17.02.2022 № 2074-IX (далі – Закон № 2074-IX) заклало методологічну основу для регулювання та легалізації криптовалютних бірж, сервісів зберігання та особистого використання віртуальних активів. Запровадження норм Закону № 2074-IX сприятиме залученню інвестиційних ресурсів та розширенню ринку фінансових послуг, особливо в контексті зусиль з відновлення України у післявоєнний період. Світовий ринок віртуальних активів демонструє значне зростання, з найбільшою капіталізацією в США (1,3 трлн дол. США), Європі (0,4 трлн дол. США), Південній Америці (0,1 трлн дол. США), Азії (0,8 трлн дол. США) та Близькому Сході (0,1 трлн дол. США). Станом на 2023 р. Україна входить до топ-20 країн за обсягом обігу віртуальних активів, загальною вартістю 0,01 трлн дол. США. Однак робота над створенням інституціонального забезпечення обігу віртуальних активів в Україні все ще триває.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Мета дослідження полягає в проведенні аналізу інституційних передумов обігу віртуальних активів в Україні.

Методи. Бібліографічний аналіз; методи теоретичного узагальнення та компаративного аналізу.

Основні результати. На формування ефективної регуляторної моделі обігу віртуальних активів в Україні впливають такі чинники: прийняття Закону № 2074-IX, норми якого регулюють функціонування криптобірж, сервісів зберігання та особистого використання криптовалют; внесення змін до Податкового кодексу України в частині оподаткування операцій з віртуальними активами; гармонізація вітчизняного законодавства із директивними вимогами ЄС, зокрема норм Регламенту ЄС про ринки криптоактивів від 20.04.2023 (MiCA).

Висновки. Регулювання обігу віртуальних активів в Україні є важливим аспектом в контексті розбудови ліквідного ринку криптовалют. Однак необхідні подальша розробка та удосконалення нормативно-правової бази, зокрема в частині створення чіткої класифікації віртуальних активів (розроблення Таксономії); розробки організаційно-методичного забезпечення оцінки та управління ризиками, пов'язаними з обігом віртуальних активів.

Ключові слова: віртуальні активи, MiCA, обіг, класифікація, оцінка ризиків.

SUSTAINABILITY REPORTING AS A TOOL FOR ATTRACTING FUNDING FOR ENTITIES

Nebis Vitalii

PhD student

SESE “The Academy of Financial Management”

nebis.vitalii@gmail.com

Kyiv, Ukraine

Introduction. Credit instruments for stimulating national exporters remain one of the most important and effective in the arsenal of economic policies of many countries with different levels of development. One of the most acute problems for exporters in Ukraine is the limited access to credit resources. Under the current conditions, the problem of stimulating national exporters is of particular importance.

The purpose of the study is to investigate the existing experience of forming a methodological basis for the dissemination of the practice of reporting on sustainable development by enterprises in the context of attracting additional financing.

Methods: analysis, synthesis, generalization.

Results. The growing demand for transparent and comprehensive information on the key performance indicators of private sector entities has led to the strengthening of international frameworks and initiatives to improve the mechanisms for disclosing non-financial information. Exporting enterprises did not stay away from this process, given the need to increase the level of publicity of information about their activities in the context of improving information support for lending to export operations of enterprises in Ukraine.

Conclusions. Further research in this area is aimed at scientific substantiation and refinement of the list of indicators necessary for analyzing the activities of domestic enterprises in the context of export crediting based on best practices.

Keywords: sustainability report, financing, export operations, martial law, lending.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ОПЕРАЦІЇ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ ЯК ОБ’ЄКТ ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Сидоренко С.Г.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

sydorenko@meta.ua

м. Київ, Україна

Вступ. Інтелектуальна власність тривалий час є об’єктом наукових розвідок і досліджень, оскільки впорядкування питань оподаткування інтелектуальної власності в податковому законодавстві викликає інтерес не лише у юристів, а й економістів. Окремі аспекти використання інтелектуальної власності досліджувались на національному та зарубіжному рівні, зокрема такими вченими: О. Б. Бутнік-Сіверський, який одним з перших започаткував використання терміну “економіка інтелектуальної власності”, П. М. Цибульов, що вивчав питання управління інтелектуальною власністю та її оцінки, О. Б. Дем’янюк, яка досліджувала проблеми ідентифікації нематеріальних активів як об’єктів оподаткування, та ін.

Мета дослідження. Попри зазначене операції з інтелектуальною власністю як об’єкт оподаткування залишаються недостатньо дослідженими з економічної точки зору, особливо враховуючи введений в Україні правовий режим воєнного стану через повномасштабну агресію з боку російської федерації. Тому метою дослідження є розкриття змісту операцій з інтелектуальною власністю як об’єктів оподаткування.

Методи. Методологічну основу дослідження становить система загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема діалектичний, формально-логічний, дедуктивний, метод класифікації та групування.

Основні результати. Завдяки інтелектуальній власності суб’єкти господарювання мають можливість підвищувати свою конкурентоспроможність на ринку, що сприяє набуттю стратегічних переваг. В умовах господарської діяльності комерціалізація інтелектуальної власності сприяє отриманню прибутку, який, у свою чергу, перетворюється в об’єкт оподаткування. Основними способами комерціалізації інтелектуальної власності є операції з інтелектуальною власністю, до яких слід віднести: 1) використання під час власного виробництва; 2) внесення до статутного капіталу; 3) відчуження (передача, продаж) прав інтелектуальної власності.

Висновки. В умовах дії правового режиму воєнного стану особливої уваги набуває правове регулювання операцій з інтелектуальною власністю, в тому числі і їх впорядкування в податковому законодавстві. Спеціальним Законом України “Про захист інтересів осіб у сфері інтелектуальної власності під час дії воєнного стану, введеного в зв’язку із збройною агресією Російської Федерації проти України” від 01.04.2022 № 2174-IX зупиняється перебіг строків для вчинення дій, що пов’язані з охороною прав інтелектуальної власності, а також строків щодо процедур набуття таких прав, що, у свою чергу, впливає на порядок оподаткування операцій з інтелектуальною власністю.

Ключові слова: інтелектуальна власність, об’єкт оподаткування, воєнний стан, операції з інтелектуальною власністю.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ

Сухомлин В.В.

здобувач вищої освіти, ФТМ к. 3, 10 гр.

Кузуб М.В.

старший викладач кафедри обліку та оподаткування

Державний торговельно-економічний університет

m.kuzub@knote.edu.ua

м. Київ, Україна

Вступ. Облікова система України в бюджетній сфері не повною мірою відповідає сучасним потребам щодо прозорості інформації про державні фінанси для зовнішніх користувачів та щодо забезпечення процесів прийняття рішень у системі державного управління та місцевого самоврядування.

Мета дослідження. Бухгалтерський облік у бюджетних установах є найголовнішою системою контролю за наявністю та рухом бюджетних і позабюджетних коштів, що потребує дослідження, для отримання достовірних показників та спрощення прогнозування економічних та фінансових аспектів як нашого професійного, так і особистого життя.

Методи. У процесі написання роботи використані теоретичні та емпіричні методи дослідження.

Основні результати. Основними проблемами бухгалтерського обліку України є:

- Невідповідність методу нарахування через зіставлення касових доходів та нарахованому у звітному періоді видатків.

- Існування двох методів ведення бухгалтерського обліку — касового під час виконання бюджетів і модифікованого методу нарахувань під час виконання кошторисів бюджетних установ.

- Звітність про виконання бюджетів консолідується у вертикалі Казначейства і вертикалі головних розпорядників бюджетних коштів¹.

- Ведення бухгалтерського обліку в державних цільових фондах за різними методиками. Невідповідності нормативно-правових актів Держказначейства з питань ведення обліку і складання звітності стандартам IPSAS².

- Звітність про виконання бюджетів консолідується по вертикалі Держказначейства і вертикалі головних розпорядників бюджетних коштів паралельно (інформація дублюється, звітні дані можуть містити неоднакову інформацію, додаткові витрати).

- Відсутність у законодавстві єдиної методології відображення в бухгалтерському обліку операцій бюджетних установ. Останнє не дає змоги отримувати повну, достовірну, прозору та зіставну інформацію про фінансовий стан держави.

- Відсутність єдиної облікової політики та вироблення методичних та методологічних рекомендацій з питань ведення та організації бухгалтерського обліку і складання звітності³.

Висновки. Бухгалтерський облік у бюджетних установах та організаціях України потребує запровадження та широкого використання інформаційних технологій, оскільки це

¹ Акімова О. В., Гаврилюк Л. О. Проблеми бухгалтерського обліку в державному секторі в умовах модернізації. 2017. 3 с. URL: [http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/science_vesnik/%E2%84%962\(23%D0%95\)_2017/article/23.pdf](http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/science_vesnik/%E2%84%962(23%D0%95)_2017/article/23.pdf).

² В.М. Метелиця. Облік і фінанси АПК: освітній портал. 2023. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/problemni-pitannya-modernizacii-obliku-v-derzhavnomu-sektori-ukraini.html>.

³ Штимер Л.Т. Облікова система установ державного сектору економіки: проблеми та перспективи розвитку. *Економічний форум*. 2015. Вип. 1. С. 276–281.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

забезпечить: спрощення облікового процесу, підвищення оперативності отримання облікових даних в різних аналітичних розрізах, а отже, дасть можливість використовувати облікову інформацію з метою забезпечення суворого контролю за витрачанням бюджетних ресурсів.

Ключові слова: облік, облікова система, бюджетна сфера, прогнозування, фінанси.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ СУБ’ЄКТІВ ІНСТИТУЦІЙНИХ СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

MONEY ALLOWANCE OF SERVICEMEN: PROBLEMS AND PROSPECTS FOR IMPROVEMENT

Hudenko Bohdan

PhD student

SESE “The Academy of Financial Management”

bgdngdnk@gmail.com

Kyiv, Ukraine

Introduction. The process of reforming the Armed Forces of Ukraine (AFU) is carried out in the conditions of an economic and social crisis caused by the full-scale military actions of the Russian federation against the Ukrainian people. This circumstance makes the problem of social security, primarily the monetary allowance of servicemen, one of the key points in the modernization of the military order, its convergence with the fundamental principles of the NATO bloc. The qualitative and quantitative level of staffing of the Armed Forces of Ukraine, and, accordingly, the moral and patriotic spirit of the security and defence forces, and in the future, the speed of overcoming barriers for Ukraine's accession to NATO, depends on how servicemen will be socially protected at the present stage.

Objective of the study. To identify problems in the monetary allowance of servicemen under martial law and propose a set of financial and economic tools to overcome them.

Methods. A systematic approach and its application in the socio-economic sphere, and financial and accounting science, contributing to the consideration of the monetary allowance of servicemen as a system of qualities of their social protection.

Main results. Recently, many works have been published on topical problems of social protection of servicemen. Many of them, with varying degrees of completeness, touch upon issues related to the provision of servicemen with monetary allowances. At the same time, the uncertainty that emerged in some areas of optimizing the monetary allowance system for servicemen, and in particular, the lack of a theoretical study of the problems of its financial and accounting regulation, was the reason for this study. These problems are of particular importance due to the huge scale of funds spent on the Armed Forces of Ukraine, as well as the expected victory over the aggressor in the short term, and, in the medium term, the social, military and economic return on the budget funds spent. In order for this process to be successfully completed, it is necessary to answer three questions: what problems are there in the monetary allowance of servicemen, how can they be resolved and for what purpose?

Conclusions. The answer to these questions is not easy. It is not enough just to improve the existing system, which was formed in the Soviet era in a centralized economy and does not meet modern requirements. Under the conditions of market principles, it cannot ensure the fulfillment of the tasks assigned to the Armed Forces of Ukraine at the present stage. Therefore, the following, perhaps indisputable, directions for its improvement are proposed:

formation by the Ministry of Defence of Ukraine of a targeted program for the treatment or rehabilitation of servicemen in private healthcare institutions;

systematization of the financial base of monetary allowance by issuing a codified legal act regulating all financial and accounting aspects of monetary allowance;

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

diversification of additional payments to servicemen while unifying salaries in accordance with the military rank of the position held, so that each serviceman has his own profile of the received monetary allowance.

Keywords: monetary allowance, social protection, servicemen, security and defence forces, financial and accounting aspects.

Демидьонюк І. А.

аспірант

ДННУ «Академія фінансового управління»

м. Київ, Україна

Тарасенко М. І.

аспірантка

ДННУ «Академія фінансового управління»

м. Київ, Україна

ЕКОНОМІЧНЕ ВІДНОВЛЕННЯ СІЛЬСЬКОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ВОЄННИЙ ТА ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

Вступ. Кожна війна закінчується і настає період активної відбудови та відновлення того, що було втрачено під час воєнних дій. І від того як ми будемо готові до відбудови нашої країни, коли розпочнемо її, залежить успіх справи. Питання створення цілісної системи економічного відновлення сільського підприємництва у воєнний та післявоєнний періоди, основу якої становитиме структурна перебудова сільської економіки на сучасних засадах, набуває особливої ваги з огляду на перетікання протистояння України військовій агресії РФ у форму затяжної війни на виснаження ресурсів, що вимагає оперативного розроблення та ухвалення науково обґрунтованих регуляторних заходів, які б сприяли збільшенню стійкості сільської економіки у воєнний період і забезпеченню наближення перемоги над ворогом через підтримку економічної активності сільського підприємництва.

Цілі дослідження. Теоретико-методологічне обґрунтування необхідності розроблення та впровадження цілісної системи економічного відновлення сільського підприємництва у воєнний і післявоєнний періоди.

Методи. У процесі дослідження застосовувалися такі методи, як: аналіз, синтез, порівняння і узагальнення, емпіричного пізнання та економіко-статистичної логіки будови окремих рядів даних, пов'язаних з розвитком сільського підприємництва у воєнний та післявоєнний періоди.

Основні результати. Внаслідок масштабної неспровокованої агресії РФ проти України економіка втратила за підсумками 2022 р. майже 30 % ВВП, витрати на забезпечення потреб сектору безпеки і оборони досягли понад 50 % від загальних бюджетних витрат, прямі збитки від руйнування інфраструктури склали 143,8 млрд дол. США, а потреби у відновленні України налічують 411 млрд дол. США. Якщо вести мову про сільське підприємництво, то збитки і втрати оцінюються 40,2 млрд дол. США з них прямі збитки складають 8,72 млрд дол. США. Загальні оціночні потреби в реконструкції та відновленні України перевищують 411 млрд дол. США, а сільського підприємництва становлять не менше 7 % з цієї суми. Водночас, необхідно розуміти, що війна продовжується і РФ не припинить знищення та грабування української виробничої інфраструктури. Так само не припиняться бойові дії та пов'язані з ними обмеження, відповідно буде завдано ще більшої шкоди. Очевидно, що збитки та втрати будуть накопичуватися й надалі, перш ніж можна буде розпочати довгострокову реконструкцію, а не аварійні ремонтні роботи.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Саме тому цілісна система економічного відновлення сільського підприємництва у воєнний і післявоєнний періоди має бути спрямована у:

1) короткостроковій перспективі – на сприяння сільському підприємству у подоланні критичної ситуації, що склалася через воєнні дії РФ на території України;

2) середньостроковій перспективі – на забезпечення такої діяльності сільської економіки, де поряд з видами діяльності, що мають відновлювальний характер, відбуватиметься формування і розвиток видів діяльності на новій технологічній основі шляхом виокремлення проривних напрямів, передусім у переробці сільськогосподарської продукції інститутами сільського підприємництва;

3) довгостроковій перспективі – на формування такої конфігурації сільського підприємництва, що буде здатна забезпечити їх довгостроковий, стійкий та інклюзивний розвиток.

Висновки. Враховуючи, що реформи пов’язані з інтеграцією до ЄС і перспективою вступу України до співтовариства, найімовірніше, саме ЄС буде основним джерелом донорського фінансування України в процесі реконструкції та відновлення сільського підприємництва, з яким координуватимуть свою допомогу інші світові донори, такі як Світовий банк та ЄБРР. Необхідно враховувати, що в ЄС сільське господарство має широке загальноєвропейське регулювання ринків на основі стандартів у сферах сільського підприємництва, безпеки харчових продуктів, захисту навколишнього середовища та добробуту тварин. З огляду на це можна припустити, що значна частина донорського фінансування буде спрямована на відбудову сільського підприємства з урахуванням перелічених європейських стандартів.

Ключові слова: сільське підприємництво, сільська економіка, збитки, РФ, післявоєнне відновлення.

ОЦІНКА ВТРАТ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ВНАСЛІДОК РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Кулик В.В.

к.е.н,

завідувач відділу економіко-математичного моделювання та інформаційно-аналітичного забезпечення фінансово-економічних досліджень НДФІ ДННУ “Академія фінансового управління”

Volodymyr_kulyk@ukr.net

м. Київ, Україна

Покачайло В.М.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

vpokachaylo@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. В Україні напрацьовується нормативно-правова база для оцінки втрат заподіяних російською агресією, а також плани відновлення, зокрема відновлення

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

енергетичної інфраструктури¹. Одним із важливих аспектів відновлення є перехід на відновлювані джерела енергії (ВДЕ), який є актуальним для європейської спільноти.

Мета дослідження. Опрацювання підходів до оцінки втрат енергетичної інфраструктури.

Методи. Балансові методи оцінки втрат.

Основні результати. Оцінювання втрат може бути проведено за наступними аспектами: 1) загальноекономічні втрати /зменшення зайнятості в галузі, капіталізації/, втрати об'єктів інфраструктури, інфляційні процеси; 2) галузеві втрати обсягів діяльності і доданої вартості щодо попереднього року; 3) руйнування/пошкодження галузевої виробничої інфраструктури (активи та пасиви конкретних підприємств), зокрема енергетичної інфраструктури; 4) забруднення навколишнього середовища та зростанням небезпеки життєдіяльності, викликаних війною, та ін.

При оцінці втрат та заходів щодо відновлення можна використовувати наступні критерії виокремлення об'єктів оцінки: 1) класифікації об'єктів критичної інфраструктури (вид економічної діяльності “D”), зокрема галузь “енергетика”; 2) підгалузі електроенергетики (атомна-, теплова-, гідро-, електроенергетика; відновлювана електроенергетика – сонячна, вітрова й ін.); 3) окремі оператори критичної інфраструктури: державні та приватні організації (підприємства), іноземні інвестори, приватні фізичні особи.

Особливості відновлення в енергетиці: 1) відновлення критичних об'єктів зруйнованої енергетичної інфраструктури; 2) диверсифікація енергетичної інфраструктури; 3) перехід на відновлювані джерела енергії в енергозабезпеченні; 4) відповідність сучасним техніко-екологічним стандартам; 5) цінова і тарифна політика, сприятлива для економного витрачання енергоресурсів; 6) децентралізація енергомережі; 7) виробництво відновлюваного водню для внутрішніх і зовнішніх потреб.

Висновки. При оцінці втрат економічного потенціалу енергетичної інфраструктури необхідно враховувати прямі втрати галузі і непрямі втрати, що пов'язані із наслідками війни. Для цього будуть використані балансові методи оцінки, зокрема на основі міжгалузевого балансу.

Ключові слова: оцінка втрат, балансові методи, енергетична інфраструктура, критична інфраструктура, прямі втрати, непрямі втрати.

АНАЛІЗ ДОЦІЛЬНОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ ОКРЕМИХ КАТЕГОРІЙ НЕРУХОМОГО МАЙНА В МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ НА ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЯХ, З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННОЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОСЛУГИ “єВІДНОВЛЕННЯ”

Лиценко М.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

sudovyj.expert@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. З метою визначення механізму надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією російської федерації, Кабінетом Міністрів України впроваджено електронну публічну послугу “єВІДНОВЛЕННЯ”.

¹ Проект Плану відновлення України. Матеріали робочої групи “Енергетична безпека” / Національна рада з відновлення України від наслідків війни. 2022. Липень. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/energy-security.pdf>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Метою проведення аналізу механізму надання електронної публічної послуги “єВІДНОВЛЕННЯ”, є визначення доцільності відновлення окремих об’єктів нерухомого майна, розташованих на деокупованих територіях, шляхом проведення капітального ремонту.

За результатом аналізу впровадженої електронної публічної послуги “єВІДНОВЛЕННЯ”¹, можна виділити окремі її положення, а саме те що компенсація надається:

- для відновлення широкого переліку нерухомого майна: одноквартирні, заблоковані, дачні та садові будинки, та квартири;
- придбання будівельної продукції чи залучення підрядника для виконання поточного чи капітального ремонту;
- граничний розмір компенсації становить 200 тис. грн.

Розрахунок обсягу компенсації залежить від обсягу пошкоджень та технічної можливості проведення ремонту. При цьому, не враховується економічна доцільність проведення капітального ремонту, а також: загальний технічний стан та ступінь зношення не пошкоджених елементів, місце розташування, наявність та збереженість соціальної, інженерної та транспортної інфраструктури.

Дослідивши інформацію щодо пропозиції продажу одноквартирних, заблокованих, дачних та садових будинків розміщену на сайтах з продажу нерухомості², в малих та середніх населених пунктах на деокупованих територіях, було виявлено що за ціною до 200 тис. грн, кількість пропозицій продажу становить: Сумська область – 306 оголошень; Чернігівська область – 667; Харківська область – 236 оголошень.

Таким чином, в окремих випадках, вартість придбання нерухомого майна, яке можна розглядати як належну заміну пошкодженому, є меншою за граничний розмір компенсації на проведення капітального ремонту.

Провівши аналіз механізму надання електронної публічної послуги “єВІДНОВЛЕННЯ”, з’ясовано, що механізм її надання є узагальненим та не враховує характерні особливості пошкодженого майна, а в окремих випадках його застосування економічно необґрунтовано.

Ключові слова: компенсація, доцільність, витрати, аналіз, єВІДНОВЛЕННЯ.

ВИХІДНА ІНФОРМАЦІЯ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ПІДПРИЄМСТВАМ В РЕЗУЛЬТАТІ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Маркус В.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

viktor@markus.expert

м. Київ, Україна

У зв’язку зі збройною агресією російської федерації в Україні був введений воєнний стан, відповідно до Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 “Про введення

¹ Про затвердження Порядку надання компенсації для відновлення окремих категорій об’єктів нерухомого майна, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації, з використанням електронної публічної послуги “єВідновлення”: постанова Кабінету Міністрів України від 21.04.2023 № 381. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/381-2023-%D0%BF#n177>.

² OLX. URL: <https://www.olx.ua/d/uk/nedvizhimost/>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

воєнного стану в Україні”, затвердженого Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX. Торгово-промислова палата визнала збройну агресію РФ проти України форс-мажорними обставинами, надавши всім можливим сторонам єдиний лист, який можна роздрукувати з сайту установи. Зазначені обставини є форс-мажорними (надзвичайними, невідворотними) з 24 лютого 2022 р. до їх офіційного закінчення для всіх без винятку суб'єктів господарювання.

Частина підприємств вже зазнали шкоди чи збитків у зв'язку зі збройною агресією російської федерації. Всі підприємства кожного дня продовжують перебувати під такою загрозою.

У разі виникнення, розмір збитків повинен визначатися згідно з положеннями Методики визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку із збройною агресією Російської Федерації, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності, затвердженої наказом Міністерства економіки України та Фонду державного майна України від 18.10.2022 № 3904/1223.

Достовірне визначення розміру шкоди буде одним з кроків на шляху до отримання відповідної компенсації.

Насамперед підприємству необхідно підготувати документи, що підтверджують причинно-наслідковий зв'язок, а саме те, що втрата, руйнування або знищення майна відбулися внаслідок збройної агресії. Такими документами є акти Державної служби України з надзвичайних ситуацій, матеріали кримінального впровадження тощо.

Після цього необхідно буде обґрунтувати об'єм пошкоджень, втрат або руйнування. Передусім рекомендується скласти відповідний Акт, у якому буде наведена бухгалтерська інформація, щодо втраченого (пошкодженого) майна.

У разі, якщо пошкоджено або втрачено нерухоме майно, слід підготувати документи, що підтверджують право власності та технічні паспорти. Зафіксувати (за можливості) місцевість пошкоджень на фото та відео. Надати фото- або відеоматеріали, які відображають стан та характеристики нерухомості до пошкоджень або руйнації.

Для рухомого майна потрібно буде скласти інвентарний перелік, в якому будуть наведені дані щодо найменування, кількості, первісної та залишкової балансової вартості, дати введення в експлуатацію. Особливу увагу слід приділити підготовці інформації щодо достовірної історичної вартості рухомого майна, його стану до моменту пошкодження (втрати).

Для підготовки інформації по специфічним активам, підприємству слід завчасно поспілкуватися з спеціалістом (оцінювачем або судовим експертом), якій в подальшому буде виконувати оцінку. Конкретні види майна потребують конкретної вихідної інформації.

Достовірність вихідної інформації не повинна викликати сумнівів, оскільки це може призвести до оскарження розміру збитків, що буде визначатися пізніше.

Ключові слова: підприємства, вихідна інформація, збитки, відшкодування, агресія.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

MANAGEMENT OF PUBLIC DEBT IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION OF PUBLIC FINANCES

Miakota Roman

PhD student

SESE “The Academy of Financial Management”

mnroman@ukr.net

Kyiv, Ukraine

Introduction. An important economic phenomenon that mediates the internal and external components of the state economic policy is public debt management, the effectiveness and efficiency of which is fully updated in relation to the system of national, primarily economic security, forming a balance of risks of budgetary security, economic growth and financial independence of the state as from domestic and, in particular, from external creditors.

Objective of the study. They consist in substantiating scientific, methodological and practical developments that identify the mechanisms of influence of the state debt of Ukraine on the architecture of the national security system in the context of digitalization of public finances.

Methods. The methodological basis of this study is based on the use of general scientific methods of research, primarily analysis, synthesis, induction, deduction, modeling, abstraction and dialectics, in combination with branch methods of cognition, such as system-structural, resource, dynamic and concrete-historical approaches to the study of a new financial and economic reality and debt policy in the context of digitalization of public finances.

Main results. Public debt policy remains the most controversial issue in the theory and practice of public finance management, which is largely due to the discrepancy between the fundamental interests, goals and objectives of the modern state. Therefore, the development of theoretical aspects of public debt management remains a fundamental section of economic theory, it has been carried out for several centuries – from classical to the latest economic schools. At the same time, the unity of research positions has not only been formed but has become more ephemeral, clearly illustrating the basic postulate of a fundamental contradiction in the field of public borrowing. There is an objective need to attract public debt to solve specific functional tasks, the result of which is aimed at ensuring economic growth. At the same time, there are objective limits when an increase in borrowings leads to the opposite effect. As well as restrictions, in connection with which borrowing, primarily external, leads to negative socio-economic phenomena.

Conclusions. Prospective management of public debt should be based on the understanding of the fact that recipes for managing it cannot be universal, since it is impossible to take into account the diversity of debt policy goals and factors of debt sustainability in an open economy, including taking into account the factors of globalization and the need to provide financial resources for the processes of economic recovery in Ukraine. As a result, the measurement of debt policy management and debt sustainability assessment should be linked to priority state interests, including current resource provision and target indicators of future states, taking into account the impact of key internal and external factors of influence.

Keywords: public debt, debt policy, public finance, digitalization, public finance management system.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

ASSESSMENT OF THE INSTITUTIONAL ENVIRONMENT OF THE ACTIVITIES OF STATE-OWNED ENTERPRISES AS A PREREQUISITE FOR DETERMINING THE RISKS OF THEIR ACTIVITIES UNDER CONDITIONS OF UNCERTAINTY

Oliinyk Maksym

PhD student

SESE “The Academy of Financial Management”

oleynik_mv@ukr.net

Kyiv, Ukraine

The urgent issue facing the government of Ukraine in the conditions of martial law and post-war revival is the search for ways to contain public sector spending while meeting the needs of the population against the backdrop of business shutdowns, production cuts, enterprise destruction, the difficulty of exporting essential goods, and a decrease in consumer demand.

In Ukraine, at the state level, there is a consensus on the need to focus on the private sector, and not on increasing employment in the public sector. But overcoming the negative consequences of a large-scale war without solving problems in the public sector, whose specific weight in the country's economy is a tenth, will be extremely difficult in the near future.

In the works of scientists, the problems of the functioning of the public sector and ways to solve them are widely considered. The need for further research into the development of state-owned enterprises is determined by the acuteness of the problems of their functioning in the modern conditions of the military invasion.

Without aiming to give an assessment of the state of reforming the process of state enterprise management at the global and national levels, the actual research is an assessment of the institutional environment of state enterprises. The consistency of such a study with the observance of an institutional approach involves an assessment of the state of regulatory and legal support for the activities of state-owned enterprises, taking into account the uncertainty caused by the COVID-19 pandemic and military aggression by Russia.

The purpose of such a study is to empirically identify and describe the institutional factors of macroeconomic regulation of the activities of state-owned enterprises and to determine the aspects that cause risks that tend to increase in the conditions of a crisis caused by negative factors of uncertainty.

Keywords: SOE, risk, uncertainty, martial law, institutional factors.

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО СТАНУ

Оменюк В.Я.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

v_omenyuk@ukr.net

м. Київ, Україна

Інноваційний розвиток аграрного сектору – це процес впровадження новаторських підходів, технологій та методів ведення бізнесу у сільськогосподарській сфері задля забезпечення її вищої продуктивності, ефективності, стійкості та конкурентоспроможності. Інновації сприяють розвитку стійкого та екологічно чистого сільськогосподарського виробництва.

Аграрна промисловість є однією з ключових галузей української економіки, яка відіграє важливу роль у забезпеченні її продовольчої безпеки, зайнятості та соціального

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

розвитку. Однак післявоєнний період стане викликом для подальшого розвитку цієї галузі, і саме інноваційний розвиток української аграрної промисловості в таких умовах, через пошук нових підходів та стратегій, спрямованих на її відновлення та стабілізацію, покликаний вирішити надзвичайно актуальну і гостру проблему для економіки нашої країни.

Виділимо ключові аспекти інноваційного розвитку для відновлення аграрної економіки, серед яких є інноваційні технології, вплив воєнних конфліктів на аграрний сектор України, роль державної політики у сприянні інноваційному розвитку, використання цифрових технологій, проблеми та перспективи впровадження біотехнологій, роль освіти та наукових досліджень, стратегії та інструменти підтримки інноваційного підприємництва, вплив зовнішніх факторів на інноваційний розвиток, взаємозв'язок між аграрною промисловістю та іншими галузями економіки тощо, і все це, відповідно, потребує комплексного підходу.

Отже, інновації в аграрній промисловості України виступають необхідною умовою для його розвитку, що вимагає злагоджених зусиль від уряду, науково-дослідних установ, бізнесу та громадськості. Попри складнощі, викликані конфліктами та кризами, українська аграрна сфера має великий потенціал інноваційного розвитку. Тільки шляхом спільних зусиль та інноваційного підходу, що особливо гостро відчувається в умовах повоєнного стану, можна забезпечити стійкий розвиток промисловості, забезпечивши продовольчу безпеку країни та піднявши рівень життя українського населення.

Ключові слова: інновації, розвиток, інноваційний розвиток, аграрний сектор, ключові аспекти інноваційного розвитку.

ДОВГОСТРОКОВЕ ПОРТФЕЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ: ДОСВІД ШВЕЙЦАРІЇ

Петрусевич Г.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

gennadii.petrusyevych@gmail.com

м. Київ, Україна

Побудова сильної економіки та забезпечення для свого населення гідного життя напряму залежить від обраної економічної моделі, котру уряд країни обирає для її розвитку. З урахуванням нинішньої ситуації, в Україні має бути обрана саме така економічна модель, котра дасть змогу за максимально короткий час не тільки відновити та відбудувати економіку країни, а й зайняти гідне місце серед економічно розвинутих країн світу.

Метою публікації є аналіз економічної моделі Швейцарії, а саме, її позитивного досвіду у побудові моделі народного комунізму, на предмет зміни підходів до управління інвестиціями в Україні в повоєнний період.

Головними ознаками народного капіталізму ще у 40-х рр. ХХ ст. американські засновники теорії, економісти М. Надлер і А. Берлі, вважали розподіл власності шляхом розміщення акцій серед широких мас населення, підвищення ролі менеджерів в управлінні підприємствами та послаблення диференціації доходів різних груп населення.

Найкращим зразком країни, де вдало управляють інвестиціями, у тому числі й довгостроковими портфельними, є Швейцарія, економіка котрої протягом ХХІ ст. займає за різними показниками лідируючі позиції не тільки у Європі, а й у світі. Зокрема, у 2022 р. дванадцятий раз Швейцарія займає перше місце у рейтингу найбільш інноваційних країн та територій світу, обігнавши навіть світового гіганта – Сполучені Штати Америки. За Індексом економічної свободи станом на 2023 р. Швейцарія посідає друге місце у світі і перше у

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Європі, отримавши 83,8 бала зі 100 можливих. Рейтинг країни прямо пропорційний юридичному захисту власності та зворотно пропорційний можливості уряду конфіскувати чи ліквідувати приватну власність. Такий високий показник Індексу економічної свободи Швейцарії означає:

- гарантовану урядом приватну власність;
- захист судовою системою приватної власності та укладених контрактів;
- майже повну відсутність корупції та ймовірності конфіскації власності.

У національному масштабі Швейцарська Конфедерація є найкращим прикладом функціонування економічної моделі, заснованої на співпраці та залученні місцевих громад. Переважна більшість компаній у Швейцарії (99%) — це підприємства малого та середнього бізнесу, основна частка яких припадає на сімейний бізнес. Через невеликий потенціал для розвитку промисловості та індустріального сільського господарства в Швейцарії, країна була змушена застосовувати різноманітні рішення, у тому числі в інвестиційній сфері. Місцевий патріотизм і співпраця принесли велику користь цій маленькій країні, яка вважається зразком громадянського суспільства та економіки, заснованої на співпраці місцевих спільнот та громад. Така модель економіки має назву народного капіталізму. За подібною моделлю розвивалася Великобританія за часів Маргарет Тетчер та розвиваються зараз економіки Австрії, Нідерландів і Скандинавських країн, що й посприяло досягненню найбільших успіхів у побудові суспільства процвітання та високого комфорту життя.

Проведений аналіз вказує на доцільність запозичення у повоєнному відновленні економіки України елементів народного капіталізму, бо дана економічна модель опирається на співпрацю та цінності громад і родинного бізнесу. Запровадження подібної моделі дасть можливість Україні залучити інвестиції для розвитку бізнесу на місцевому рівні від фізичних осіб у вигляді довгострокових портфельних інвестицій. Цінністю цієї моделі є довготривала співпраця приватних інвесторів і влади з патріотичною метою розвитку рідного села чи міста задля могутності цілої країни.

Ключові слова: довгострокове портфельне інвестування, народний комунізм, підприємства малого та середнього бізнесу, сімейний бізнес.

BIOECONOMY IN THE COORDINATE SYSTEM OF POST-WAR RECOVERY

Petrukha Nina

Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Management in Construction
Kyiv National University of Construction and Architecture
nninna1983@gmail.com
Kyiv, Ukraine

Introduction. The development of the bioeconomy under the legal mode of martial law is one of the priority tasks of Ukraine to ensure food independence, stabilize the rural economy, meet the immediate food needs of the security and defence forces, as well as solve problems with the energy crisis in all its manifestations. In the pre-war period, there were a large number of state programs for the development of the bioeconomy, which made it possible to make large-scale investments, qualitatively increase the capital-labor ratio and capital provision, and ensure the introduction of advanced innovative technologies in agricultural production. But, unfortunately, the hostilities, the damage that the bioeconomy received, and their consequences not only exhausted the ideology of pre-war development programs, but also require a qualitatively new content and significantly different financial resources for post-war reconstruction.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Objective of the study. It consists in clarifying the theoretical and methodological provisions and developing scientifically based recommendations on the use of the bioeconomy paradigm in the coordinate system of post-war recovery.

Methods. In the course of the study, such methods were used as: institutional and system-evolutionary, analysis, synthesis, comparison and generalization, economic-statistical and empirical knowledge.

Main results. According to statistical and reporting data, agricultural enterprises, both in the pre-war period and during the period of a large-scale war with the Russian federation, provide a sufficient volume of production, realizing the main tasks of the state to ensure food security, maintain food sovereignty for key food groups. However, despite the economic impetus received in the form of “economic visa-free”, many domestic agricultural producers have an insufficient level of “military” efficiency or are unable to ensure the debugging of new value chains, and therefore cease their activities. If we add to this the departure of agricultural producers from the bioeconomy paradigm, we get an effect in which the raw material orientation of their development is not eradicated, but, on the contrary, only the course on producing a sufficient amount of food is strengthened, the export of exclusively agricultural raw materials to the EU internal market. In fact, this is a return to the middle of the way to overcome the agrarian crisis, but only on a much worse scale and in the absence of both a new agrarian policy and a high-level policy document on the role of the bioeconomy in the processes of post-war reconstruction.

Conclusions. The concept of bioeconomy in the coordinate system of post-war recovery should consist of identifying the direction of influence (positive or negative) of external and internal factors, leveling the negative and strengthening the positive impact, reflecting the maximum efficiency of this management process in the results of the activities of agricultural producers. At the same time, the specificity of agricultural production leads to the need for a comprehensive linkage of the effects of the bioeconomy with the components of the economic, social, environmental, production, information components of the sustainable development of agricultural producers, which in some cases reduces the expected and possible effect from using the potential of the bioeconomy: an increase in sunflower production leads to growth financial results, but loss of fertility due to soil depletion, etc.

Keywords: bioeconomy, food safety, sustainable development, post-war recovery.

ПІДХОДИ ДО ДЕФІНІЦІЇ БЕЗПЕКИ РИНКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

Старик В.М.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

starykv@gmail.com

Київ, Україна

Вступ. В умовах російсько-української війни та оголошеного воєнного стану, фінансова безпека стає найважливішим аспектом національної безпеки. Це пояснюється тим, що економічний та фінансовий розвиток країни визначає її значення та роль у глобальній мережево-просторовій системі, встановлює її можливості та перспективи у майбутньому. Фінансова безпека є не просто однією з найважливіших складових державних інтересів, а й є вирішальною умовою для забезпечення та реалізації інтересів як на макро-, так і на мезо- і мікрорівнях.

Мета дослідження – систематизація наукових поглядів на проблематику фінансової безпеки вітчизняного ринку небанківських фінансових послуг (РНБФП).

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Методи. Для отримання результатів дослідження використано загальнонаукові методи: аналізу, синтезу, абстрагування, конкретизації, узагальнення.

Основні результати. Підходи до визначення безпеки небанківського фінансового ринку розглядаються з різних перспектив. У широкому розумінні, безпека РНБФП є комплексним поняттям, що охоплює різні аспекти його функціонування. Ризик-орієнтовний підхід базується на оцінці ризиків та забезпеченні їх мінімізації. Функціональний підхід зосереджений на гарантуванні стабільності та ефективності діяльності ринку. Інституціональний підхід акцентує увагу на захисті прав та інтересів учасників ринку, включаючи інвесторів та споживачів фінансових послуг. Системно-біхевіористський підхід розглядає безпеку РНБФП як комплексне явище, яке формується шляхом спільних зусиль різних суб'єктів, спрямованих на забезпечення безпеки фінансової системи в цілому. Визначення безпеки РНБФП має враховувати такі аспекти, як системна стійкість, регулятивна політика, прозорість, надійність і ліквідність. Врахування цих підходів дало змогу визначити безпеку ринку небанківських фінансових послуг як багатокомпонентну систему, що характеризується належним рівнем стійкого та ефективного функціонування РНБФП, у тому числі забезпечення зацікавлених сторін високим рівнем безпеки в умовах проявів кризових явищ.

Висновки. Звернуто увагу на погляди щодо безпеки у сфері небанківських фінансових установ (НФУ), яка в сучасних умовах розглядається як окремий аспект фінансової безпеки. Проблема, яка потребує вирішення, полягає у поліпшенні застосування механізмів, спрямованих на нейтралізацію, мінімізацію впливу або усунення явищ і чинників, що створюють зовнішні та внутрішні загрози національній безпеці в фінансовій сфері, зокрема небанківського сектору.

Ключові слова: національна економіка, фінансова безпека, ринок небанківських фінансових послуг, небанківські фінансові установи, воєнний стан.

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ СУДОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Шалденко Є.М.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

yevheniy.shaldenko@gmail.com

Київ, Україна

Вступ. Судова система є ключовим елементом правової держави та гарантом захисту прав і свобод громадян та її національних інтересів. Водночас виконання державою зобов'язань, пов'язаних із належним і достатнім фінансуванням для ефективного функціонування судових установ, ускладнюються умовами воєнного стану і повоєнного відновлення. Важливим завданням, що потребує вирішення, постає удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення процесу управління фінансами органів судової влади задля дотримання принципів прозорості та децентралізації повноважень щодо формування та ефективного використання фонду бюджетних коштів.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні розробки ефективного механізму збору та обробки інформації щодо функціонування судової системи та її фінансового забезпечення.

Методи: аналіз, синтез, порівняння, економіко-статистичний, узагальнення.

Основні результати. У Державному бюджеті України на 2023 р. визначено бюджетні асигнування Державній судовій адміністрації як головному розпоряднику бюджетних коштів

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

на суму понад 17 млрд грн. Покрытие видатків на оплату комунальних послуг та енергоносіїв здійснюється в повному обсязі, натомість соціальних видатків – на 56 %, інших поточних видатків – на 43 %, видатки розвитку – не передбачено. На фонд оплати праці спрямовується майже 90 % бюджетних призначень, на оплату комунальних послуг і енергоносіїв – 4 %, частка інших поточних видатків на забезпечення судочинства становить 7%¹.

Висновки. Належне і достатнє фінансування судової системи є важливим аспектом забезпечення ефективної роботи судів, насамперед, в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення. Держава має надавати пріоритетне фінансування судовій системі, враховуючи її важливу роль у забезпеченні правосуддя та правового захисту громадян. Це означає, що для судової системи необхідним є стабільність надходжень належно обґрунтованого рівня фінансових ресурсів, навіть в умовах економічних потрясінь. Підвищення ефективності використання фінансових ресурсів через удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності з фінансування судової системи для забезпечення оптимального використання фінансових ресурсів у судовій системі, можливе через впровадження заходів щодо ефективного управління, вдосконалення процедур, раціоналізації структури та організації роботи судів, що включає розробку: ефективних механізмів збору та обробки інформації, спеціалізованих аналітичних осередків з використанням сучасних технологій обробки даних; моделей та сценаріїв для прогнозування наслідків воєнного стану та оцінки його впливу на особливості діяльності судової системи, зміну її завантаженості, специфіки і структури судових справ, динаміки демографічної ситуації та ділової активності; антикризових стратегій для забезпечення безперебійного функціонування судової системи.

Ключові слова: судова система, інформаційно-аналітичне забезпечення, бюджетний процес, державні фінанси, фінансування органів судової влади, антикризові заходи.

НАПРЯМИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДЖЕННЯ ВІДРОДЖЕННЯ АВІАБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Шевченко Я.С.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

shevchenko@antonov.com

м. Київ, Україна

Вступ. Сучасне авіабудування – це одна з найбільш науко- та капіталомістких галузей машинобудування, де всі досягнення науки і техніки мають широке застосування. Українська авіабудівна промисловість відома у світі завдяки тривалій присутності країни в цьому секторі на міжнародному рівні. Її діяльність – це імідж країни, технологічний суверенітет у військовому і транспортних сегментах, наповнення бюджету та робочі місця. Літаки сімейства Ан експлуатуються у 78 країнах світу, авіаційні двигуни використовуються на літальних апаратах у 105 країнах. Після повномасштабного російського вторгнення виникла загроза втрати Україною всієї авіабудівної галузі промисловості.

Мета дослідження полягає у виокремленні особливостей функціонування авіаційної галузі в умовах глобалізації задля створення конкурентоспроможної національної авіації, що має особливе значення в період повоєнного відновлення економіки України.

Методи: аналізу, синтезу, абстрагування, конкретизації, узагальнення.

¹ Бюджет судової влади 2023: які потреби забезпечені повністю / Державна судова адміністрація України. 2022. 29 листоп. URL: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/pres-centr/news/1352557/>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Основні результати. Одним із найважливіших засобів підвищення ефективності діяльності підприємств галузі є умова об’єктивності управлінських рішень, що приймаються, а також забезпечення їх виконання. Розроблення ефективних управлінських рішень потребує застосування сучасних інформаційних технологій, у тому числі інтелектуальних (Data mining). Пропонується застосувати платформу моніторингу фінансово-торгових операцій, включаючи фінансові транзакції (ПМФТ), які реалізуються на основі когнітивних сервісів ІТ ПОЛЕДР.

Когнітивні сервіси ПФМТ мають забезпечувати агреговане оброблення великої кількості документів та баз даних, зокрема митних, які за змістом відображають таку інформацію: найменування, специфікація та класифікація товарів та послуг, які реалізуються, включаючи імпорт та експорт; вітчизняні та міжнародні митні коди товарів та послуг, що реалізуються; продукція, яка закуповується за імпортом, зокрема дати поставок; виробники продукції та послуг, їх специфікації; постачальники/посередники товарів і послуг та їх специфікації, включаючи ті, що отримують підприємства закордонних інфраструктур; країни, через які реалізуються товари та послуги; договори, звіти та інша документація щодо виготовлення та реалізації різної продукції, у тому числі товари критичного імпорту.

Висновки. Використання сервісів ПФМТ дасть змогу забезпечити суттєве скорочення термінів формування електронних майданчиків для аналітичного оцінювання та підтримки прийняття рішень експертами на основі семантико-лінгвістичного контент-аналізу неструктурованої інформації з мережевих джерел.

Ключові слова: авіаційна галузь, авіабудування, інтеграційні структури, промисловість, когнітивні сервіси, світовий ринок.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНА ПРАКТИКА АУДИТУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ: ЗАВДАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

РИНОК ПЛАТІЖНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ І ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Борщук О.С.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

alexbor1989@gmail.com

Київ, Україна

Вступ. Воєнний стан і післявоєнне відновлення є складними та важливими періодами в історії будь-якої країни. У таких умовах безперебійне функціонування платіжної системи набуває особливого значення, оскільки вона є необхідною для підтримки економіки, стабілізації фінансових потоків та забезпечення звичайного життя громадян.

Мета дослідження. Метою дослідження є аналіз платіжної системи в Україні в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення з метою визначення її ролі, методів функціонування, основних результатів і висновків, що стосуються ефективності та важливості платіжних систем у поточних умовах.

Методи. Для досягнення поставленої мети були використані наукові джерела, статистичні дані, аналіз законодавства та офіційні звіти. Було проведено дослідження стану розвитку ринку платіжних послуг, особливостей її функціонування та адаптації в умовах воєнного стану і заходи щодо післявоєнного відновлення.

Основні результати. Аналіз ринку платіжних послуг в Україні в умовах воєнного стану показав, що ринок платіжних послуг виконав ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності і безперебійної діяльності у здійсненні платежів. Були вжиті заходи щодо підтримки і стимулювання безготівкових платежів: зниження тарифів інтерчейндж, розширено доступність можливості зняття готівки за рахунок кас торгової мережі, та ін. Банки сконцентрувались на розвитку дистанційних каналів обслуговування клієнтів, диджиталізації продуктів та послуг. Будується подальший фундамент післявоєнного відновлення – запрацювало нове покоління Системи електронних платежів Національного банку України для проведення міжбанківських платежів 24 години на добу 7 днів на тиждень на базі міжнародного стандарту ISO 20022.

Висновки. Платіжна інфраструктура в Україні, незважаючи на ракетні обстріли та енергетичний терор, забезпечила необхідний рівень безперервного функціонування економіки та забезпечення платежів. Однак для покращання ефективності та стабільності платіжної системи в подібних умовах, необхідні подальші заходи щодо розвитку інфраструктури, сприяння фінансовій стабільності та забезпечення безпеки платежів.

Ключові слова: платіжна система, Україна, воєнний стан, післявоєнне відновлення, безготівкові платежі, фінансова стабільність, економічний розвиток.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

Мальцев М.А.

здобувач кафедри менеджменту в будівництві
Київський національний університет будівництва і архітектури,
м. Київ, Україна

Солянік І.В.

незалежний експерт,
м. Київ, Україна

АУДИТ ЗБИТКІВ, ЗАВДАНИХ ЗБРОЙНИМИ КОНФЛІКТАМИ

Вступ. Війна, розпочата російською федерацією проти українського народу 24 лютого 2022 року, стала найбільшим воєнним конфліктом на європейському просторі з часів Другої світової війни. В ході цієї війни, яка досі триває, країна-агресор використовує проти України свої шаблонні нарративи та методи ведення бойових дій, апробовані рф в Сирії та Чеченській Республіці. Вказані методи базуються на максимально можливому застосуванні невивірених військових дій, артилерійських і ракетних обстрілів по населених пунктах, в тому числі найбільших містах України, а також по об'єктам критичної інфраструктури, соціально-побутовим і медичним закладам, руйнуючи економічний потенціал, дестабілізуючи соціально-економічну ситуацію в країні. Загальні втрати (як прямі, так і непрямі) економіки України через війну коливаються від 564 до 600 млрд. дол США.

Цілі дослідження. Теоретико-методологічне обґрунтування необхідності розроблення та впровадження єдиного концептуального підходу до аудиту збитків, завданих війною.

Методи. У процесі дослідження застосовувалися такі методи, як: аналіз, синтез, порівняння і узагальнення, емпіричного пізнання та економіко-статистичної логіки архітектоніки окремих рядів даних, пов'язаних з аудитом збитків, завданих війною.

Основні результати. Аудит збитків, завданих війною проводиться відповідно до спільного наказу Фонду державного майна України та Міністерства економіки України «Про затвердження Методики визначення шкоди та обсягу збитків, завданих підприємствам, установам та організаціям усіх форм власності внаслідок знищення та пошкодження їх майна у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації, а також упущеної вигоди від неможливості чи перешкод у провадженні господарської діяльності» від 18.10.2022 р. № 3904/1223 (далі – Методика). Дана методика є обов'язковою до використання під час оцінки збитків, завданих постраждалим, яким нанесено збиток внаслідок агресії рф, проведення судової експертизи (експертного дослідження), пов'язаної з оцінкою втрат внаслідок воєнних дій, та її положення переважають над іншими положеннями нормативно-правових актів, методик, рекомендацій тощо, які регулюють питання визначення розміру шкоди від бойових дій, нанесеної підприємствам, установам, організаціям, іншим суб'єктам господарювання усіх форм власності. Однак, аудит збитків, станом на дату оцінки, яка передувє 24 лютого 2022 року здійснюється шляхом незалежної оцінки згідно із вимогами Закону «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» або судової експертизи (експертного дослідження) згідно із Законом України «Про судову експертизу», із дотриманням методологічного регулювання оцінки майна, яке здійснюється, зокрема, національними стандартами оцінки майна, за наявності вихідних даних та інформаційних джерел, необхідних для проведення оцінки (визначення розміру) збитків.

Аудит збитків, завданих постраждалим внаслідок збройної агресії, здійснюється шляхом проведення незалежної оцінки збитків або є результатом проведення судової експертизи (експертного дослідження). При цьому для цілей Методики за умовну грошову

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

одиноцю приймають долар США, а отриманий результат в еквіваленті умовної грошової одиниці переводять в гривневий еквівалент за курсом НБУ на дату оцінки.

Разом із тим виконавець експертизи з підтвердження збитків обмежених нормами Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5.

Висновки. Отже, питання щодо документального підтвердження збитків, завданих підприємствами корпоративного та державного сектору економіки, є предметом судової економічної експертизи. Втім, експерт-економіст не вирішує питань, що є компетенцією тільки органів державного фінансового контролю, не підтверджує безнадійність дебіторської заборгованості та не здійснює оцінку правомірності проведення тендерних процедур.

Ключові слова: аудит, збитки, збройні конфлікти, експертизи, країна-агресор, рф.

AUDIT OF FORMS OF OWNERSHIP IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY UNDER THE CONDITIONS OF THE LEGAL MODE OF THE MARTIAL LAW

Petrukha Sergii

Candidate of Economic Sciences,

Associate Professor of the Department of Management in Construction

Kyiv National University of Construction and Architecture

Kyiv, Ukraine

Introduction. In the period of the formation of a new agrarian policy, taking into account the peculiarities of the influence of the legal regime of martial law on it, more and more attention is paid to the issues of the multistructural nature of the agrarian economy. The pre-war transformational processes in the industry under study are characterized by a slow, fragmented way of their implementation, which is the reason for the emergence of difficulties in the formation of stable, effectively developing institutions for the activities of subjects of the agrarian economy. Of particular relevance to the topic of our study is the development of institutional transformations in the agricultural sector, which are based on the formation of a developed system of property relations, in particular, such forms as agricultural clusters.

Objective of the study. It consists in clarifying the theoretical and methodological provisions and developing scientifically based recommendations to improve the efficiency of the development of forms of ownership in the agricultural sector of the economy in a state of war.

Methods. In the course of the study, such methods were used as: institutional and system-evolutionary, analysis, synthesis, comparison and generalization, economic-statistical and empirical knowledge.

Main results. As a result of the pre-war transformation of forms of ownership, a new system for conducting the activities of subjects of the agrarian economy was created, which is subdivided into agricultural organizations of various organizational and legal forms, farms and personal households. For agricultural organizations of all organizational and legal forms, the conditions for doing business were created, and the key productive power was concentrated in the conduct of large and medium-sized agricultural producers, which were reflected first in agricultural holdings, and then in agricultural clusters. It should be noted that the implementation of the land reform led to the formation of a large number of problems associated with property relations, and the large-scale military aggression of the Russian federation against the Ukrainian people only exacerbated the problem of the participation of farms and private households in the production of gross value added in the agricultural sector of the economy. Therefore, the post-war recovery of the agrarian economy

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

should, first of all, ensure a balance of participation of all forms of ownership in the production of agricultural products, and for this it is necessary to proceed from an audit of the effectiveness and potential of post-war recovery.

Conclusions. A model for auditing the effectiveness of organizations of various forms of ownership in the agricultural sector has been developed, taking into account state financial support, concentration, development of rural construction, innovations, staff turnover, suitability of fixed assets, capital profitability and profitability of core activities. When testing this model, it was determined that the key deterrent to the functioning of forms of ownership in the agricultural sector is the availability of financial resources, problems with logistics and the energy crisis. In the perspective of post-war recovery, these problems are also supplemented by insufficient state financial support, the absence of rural construction institutions, the low level of interest of agricultural holdings and agricultural clusters in innovation and infrastructure development, which may well not only aggravate the agrarian crisis, but also significantly prolong it in time.

Keywords: audit, forms of ownership, agrarian sector, martial law, post-war reconstruction, agricultural clusters.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

ЗАПРОВАДЖЕННЯ АУДИТУ ЗВІТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ПРО СТАЛИЙ РОЗВИТОК В УКРАЇНІ

Швагер А.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

shvager.andriy@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. В останні роки суб’єкти господарювання в країнах ЄС наряду із фінансовою звітністю велику увагу приділяють звітності про сталий розвиток, яка слугує інструментом посилення ділової репутації та інвестиційної привабливості. Аудіювання цієї звітності збільшує довіру користувачів до даних, які в ній розкриваються. Проте на сучасному етапі існує необхідність розроблення стандартизованих процедур аудиту звітності зі сталого розвитку, оскільки існуючі міжнародні стандарти аудиту неспроможні забезпечити не тільки достатню, а й обмежену впевненість щодо більшості кількісних і якісних показників нефінансової звітності підприємств (звіту про управління, звіту про сталий розвиток). В Україні окремо аудит звіту про управління та його нефінансової складової (звіту про сталий розвиток) наразі не проводиться.

Мета дослідження. Наукове обґрунтування та удосконалення теоретичних положень і розроблення організаційно-методичного забезпечення аудиту звітування підприємств про сталий розвиток.

Методи. Бібліографічний аналіз; методи теоретичного узагальнення та порівняння.

Основні результати. Розроблення організаційно-методичних положень стосовно проведення аудиту звітування підприємств про сталий розвиток дасть змогу посилити транспарентність та достовірність даних, що розкриваються в такій звітності, а також сприятиме стандартизації підходів до надання впевненості користувачам щодо якості інформації про внесок суб’єктів господарювання у досягнення цілей сталого розвитку.

Висновки. Враховуючи подання у 2022 р. заявки України на вступ до ЄС, що зумовлює необхідність гармонізації вітчизняного законодавства із директивними вимогами ЄС, та зростання попиту з боку влади, інвесторів і суспільства на транспарентну і достовірну інформацію, яка розкривається підприємствами у звітності про сталий розвиток, виникає необхідність розроблення та вдосконалення процедури її аудиту в контексті імплементації положень Директиви 2022/2464 від 14 грудня 2022 р. про внесення змін до Регламенту (ЄС) № 537/2014, Директиви 2004/109/ЄС, Директиви 2006/43/ЄС та Директиви 2013/34/ЄС щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку.

Ключові слова: аудит, звітність про сталий розвиток, міжнародні стандарти аудиту, директивні вимоги ЄС, Директива 2022/2464, ділова репутація.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗДІЛ 4. МОДЕРНІЗАЦІЯ ПОДАТКОВОЇ СФЕРИ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

INCREASING THE TRANSPARENCY OF FINANCIAL FLOWS OF MULTINATIONAL ENTERPRISES FOR TAX ADMINISTRATIONS

Vorobei Svitlana

PhD student

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics

Kharkiv, Ukraine

Governments within the OECD are working together to address important issues of rapid response to the use of aggressive tax planning and transfer pricing by multinational enterprises. Activities in the field of transfer pricing lead to the erosion of the tax base - the state does not receive the due tax revenues

Global practice shows that transfer pricing should be regulated. The OECD has provided recommendations, including on the creation of transfer pricing administration mechanisms, the definition of basic requirements for transfer pricing documentation, and the exchange of tax information. As a result of the involvement of an increasing number of countries in the global exchange of tax information, the problems of ensuring the confidentiality of the information to be exchanged have come to the fore in recent years. The OECD provides governments with the opportunity to share experiences, identify best practices and coordinate activities in the context of these issues.

Ukraine is actively involved in these processes, which brings to the fore the issue of introducing a number of tools to establish the functioning of international exchange in an automatic mode and ensure the confidentiality of tax information, which necessitates the implementation of the relevant OECD model legislation.

The purpose of the study is to provide a scientific basis for development of Ukrainian legislation in the area of international exchange of information for tax purposes and to prepare draft regulatory legal acts in the area of reporting by country.

The value of such work is to create institutional conditions for enhancing the transparency of financial flows of multinational enterprises for tax administrations and to provide them with relevant information for assessing and studying transfer pricing risks.

The information base of the study is the scientific works of domestic and foreign scholars; regulatory acts of the Verkhovna Rada of Ukraine, resolutions and decisions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, provisions of the Tax Code of Ukraine, draft laws in the field of combating base erosion and profit shifting, legislative acts of the European Union (EU) and the Organization for Economic Development and Cooperation (OECD).

Keywords: OECD, multinational enterprises, confidentiality, exchange of tax information, transfer pricing, BEPS.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF THE APPLICATION OF TRANSFER PRICING IN THE ENTERPRISE

Kovtun Vita

PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Business Economics and Entrepreneurship,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
vitkovtun@ukr.net
Kyiv, Ukraine

As a result of the increase in the level of globalization of the world economy and the expansion of the scale of activities of transnational corporations (TNCs), the number of transactions using the transfer pricing mechanism is increasing. Effective management of a TNC involves not only the formation of a clear organizational management structure, but also the development of effective economic relationships between its structural units.

The purpose of the study is to identify the key factors in the application of transfer pricing and to develop organizational and economic measures to implement the mechanism of transfer pricing at Ukrainian enterprises without a negative impact on the country's tax base. To achieve the goal, general scientific and specific economic research methods were applied.

The following conclusions were drawn based on the results of the study of the set of problems in the application of transfer pricing.

1. The transfer price allows managers of responsibility centers to make optimal management decisions, increases their interest in the growth of activity efficiency.

2. The use of transfer pricing creates opportunities for operational control of costs and activity results at different levels of the enterprise.

3. There is no universal approach to the formation of the transfer pricing process, therefore, depending on the company's goals, the financial and economic service must implement the appropriate transfer pricing formation cycle.

4. The application of elements of the transfer pricing control system will ensure the improvement of the internal control system as a whole over the activities of the enterprise and its structural units.

5. Reforming the control system in the field of transfer pricing will provide the company with real opportunities for deepening integration into the global economy and, in general, will contribute to the improvement of the investment climate.

Keywords: transfer price, transfer pricing, arm's length standard, related parties, controlled operations, regulation of transfer pricing, implementation of transfer pricing.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

ПРАКТИКА ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ПРАВИЛ БОРТЬБИ З УХИЛЕННЯМ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ ОЕСР

Криштопа І.І.

д.е.н., професор,

професор кафедри податкового менеджменту та фінансового моніторингу

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ikryshytopa@kneu.edu.ua

Kyiv, Ukraine

Вступ. В січні 2017 р. Україна приєдналася до Програми розширеного співробітництва у рамках ОЕСР та взяла на себе зобов'язання імплементувати у національне законодавство мінімальний стандарт Плану дій BEPS. Означене, у свою чергу, актуалізує проблему гармонізації вітчизняної нормативно-правової бази з вимогами ОЕСР та, з огляду на курс нашої країни на набуття повноправного членства у Європейському Союзі, потребує врахування досвіду країн – членів Європейського Союзу в частині імплементції модельного законодавства ОЕСР в аспекті цієї проблеми (зокрема в частині імплементції плану дій BEPS).

Мета дослідження. Проведення аналізу нормативно-правового поля країн-членів ЄС стосовно імплементції модельного законодавства ОЕСР (зокрема в частині положень Плану дій BEPS) з метою гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством ЄС.

Методи. Для досягнення мети використано такі методи наукового дослідження: інституціональний, системний, емпіричний, структурно функціональний, порівняльний, ретроспективний, а також логічні, аналітичні та інші методи.

Основні результати. В липні 2016 р. було ухвалено Директиву про боротьбу з ухиленням від оподаткування (ATAD I). Прийняття цієї Директиви стало віхою в зусиллях по боротьбі з розмиванням податкової бази та переміщенням прибутку (BEPS) в ЄС. Зокрема, ATAD I запровадила п'ять правил серед яких чотири (а саме, правило обмеження вираховування відсотків (interest limitation rule), загальне правило протидії ухиленню від сплати податків (GAAR), правило щодо контрольованої іноземної компанії (CFC) та гібридні розбіжності (anti-hybrid) значною мірою відповідають рекомендаціям ОЕСР щодо Плану дій BEPS (а саме кроки 2, 3, 4 та 6). П'яте правило, яке присвячене оподаткуванню приросту капіталу при виведенні активів (exit taxation), виходить за рамки Плану дій BEPS. Станом на 1 січня 2022 р. усі держави-члени впровадили ATAD I та ATAD II у розрізі практично усіх аспектів.

Висновки. Важливим кроком у процесі удосконалення податкового законодавства щодо створення умов посилення інституціональної спроможності України у сфері міжнародного оподаткування є його гармонізація з нормативно-правовим полем країн – членів ЄС (зокрема директивами ЄС ATAD).

Ключові слова: План дій BEPS, ATAD I, ATAD II, країни – члени Європейського Союзу, ОЕСР.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

REGULATION OF TAXPAYERS' REPORTING ON CONTROLLED TRANSACTIONS IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Kucheriava Maria

PhD in Economics,
Head of the Center for the implementation of
the results of financial and economic research
SESE “The Academy of Financial Management”
e-mail: piven_maria@ukr.net

Kyiv, Ukraine

Nikolenko Larysa

PhD in Economics, Associate Professor, Senior Researcher
SESE “The Academy of Financial Management”
larisa_nikolenko@ukr.net

Kyiv, Ukraine

Introduction. Reporting by companies on controlled transactions is a powerful tool to counteract the erosion of the corporate profit tax base.

The purpose of the study is to analyze the EU experience in terms of establishment of institutional support for taxpayers' reporting on controlled transactions.

Methods: systematic, retrospective.

Results. The EU has established the EU Joint Transfer Pricing Forum (hereinafter - JTPF), which aims to assist and advise the European Commission on tax issues. In their activities, JTPF experts are guided by the Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations of the Organization for Economic Cooperation and Development. The JTPF's work is focused on providing advice, developing methodological recommendations for resolving court disputes and, in general, can be grouped into two areas: work under the Arbitration Convention as a special mechanism for resolving tax disputes in the field of transfer pricing; other aspects of transfer pricing regulation in the EU, included in the JTPF's action plan at the initiative of the European Commission.

Transfer pricing regulation in the EU includes recommendations and reports developed by the JTPF (e.g., the Report on JTPF Activities in the Field of Documentation Requirements), as well as directives, guidelines and recommendations (Recommendations on advance pricing agreements in the EU, Recommendations on intra-group low value-added services).

Conclusions. Summarizing the above, it can be concluded that there is a need for further harmonization of the national legislation in the field of reporting of taxpayers on controlled transactions with the EU norms through a permanent analysis of changes in regulatory acts and evaluation of practical cases on resolving tax disputes in the field of transfer pricing.

Keywords: reporting on controlled transactions, transfer pricing, JTPF, EU experience, controlled transactions.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

IMPORTANCE OF ASSESSING THE CURRENT STATUS OF IMPLEMENTATION OF THE BEPS ACTION PLAN MEASURES IN SPECIAL CIRCUMSTANCES IN UKRAINE

Oliinyk Yana

Doctor in Economics, Associate Professor,
Head of the Institute of Postgraduate Education
SESE “The Academy of Financial Management”
oleynik_yv@ukr.net
Kyiv, Ukraine

Ukraine has committed itself to implementing the Minimum Standard of the BEPS (Base Erosion and Profit Shifting) Plan, the OECD's plan to combat base erosion and profit shifting. The country's recognition of generally accepted standards for combating aggressive tax planning requires significant adaptation of the legal framework. Such adaptation includes, first and foremost, harmonization of national legislation with the provisions of international tax instruments to create appropriate conditions for their implementation. The national legislation has been amended to implement the BEPS Action Plan and the relevant regulatory framework has been formed. Therefore, it is currently relevant and important to comprehensively collect and analyze information on the implementation of the BEPS Action Plan in Ukraine. Therefore, there is a need to assess the current state of implementation of the BEPS Action Plan by Ukraine through the study of international experience in this area, monitoring and comparative analysis of national regulatory framework and OECD recommendations in order to develop proposals for improving tax legislation, as well as to determine the effectiveness of the already implemented BEPS Action Plan measures in the context of preventing tax base erosion and increasing tax revenues in order to make decisions on its further implementation. The foregoing determines the relevance of research in this area.

The purpose of such a study is to provide a scientific basis for further improvement of tax legislation in the context of implementation of the measures envisaged by the BEPS Action Plan. This will help to strengthen Ukraine's institutional capacity in the field of international taxation.

The study should be based on the application of general scientific methods of cognition.

The information base of the study will be the scientific works of domestic and foreign scholars; regulatory acts of the Verkhovna Rada of Ukraine, resolutions and decisions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, provisions of the Tax Code of Ukraine, draft laws in the field of combating base erosion and profit shifting, legislative acts of the European Union (EU) and the Organization for Economic Development and Cooperation (OECD).

Keywords: OECD, multinational enterprises, confidentiality, exchange of tax information, transfer pricing, BEPS.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

НОВІ ПРАВИЛА ІДЕНТИФІКАЦІЇ ТРАНЗИТНИХ КОМПАНІЙ У БОРОТБІ З УХИЛЕННЯМ ВІД ОПОДАТКУВАННЯ

Чухрасва Н.М.

к.е.н., доцент,

доцент кафедри бізнес-економіки та підприємництва

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

chukhrayeva.nataliya@kneu.edu.ua

Kyiv, Ukraine

Європейська комісія 22.12.2021 опублікувала директиву проти ухилення від сплати податків, спрямовану на нейтралізацію неправомірного використання транзитних компаній для цілей оподаткування. Відомий як ATAD III, проект Директиви спрямований на юридичні особи-резиденти ЄС, включаючи МСП, партнерства, трасти та інші юридичні угоди, які вимагають пільг відповідно до угод про уникнення подвійного оподаткування та інших директив ЄС, але яким не вистачає мінімального рівня економічної присутності.

Передбачається, що пропозиція буде імплементована у внутрішнє законодавство державами-членами ЄС до 30.06.2023 та набуде чинності з 01.01.2024. Однак деякі критерії базуються на доходах та діяльності суб'єкта господарювання протягом попередніх двох років, тому можна переверіти стан компанії на період з 01.01.2022.

Пропозиції ATAD III намагаються запровадити більш директивний, заснований на правилах підхід до оцінки економічної присутності суб'єкта господарювання, шляхом встановлення серії прохідних тестів, призначених для виявлення суб'єктів з високим ризиком чи транзитних компаній. Метою тестів є встановлення справжнього економічного зв'язку суб'єкту господарювання із країною його резидентності, а також мінімального рівня діяльності для визначення того, чи має місце неправомірне використання суб'єкта господарювання для цілей ухилення від сплати податків.

У разі прийняття Директиви, вона застосовуватиметься до більшості суб'єктів, які вважаються податковими резидентами держави – члена ЄС. Ключовими факторами ризику є: компанії з іноземними інвестиціями; фонди прямих інвестицій з багаторівневими структурами власності; компанії, в яких дохід був отриманий від транскордонної діяльності або переданими іноземним суб'єктам господарювання (відсотки, дивіденди, роялті, дохід від оренди); організації, які передавали на аутсорсинг управління повсякденною діяльністю та прийняття рішень щодо важливих функцій.

Отже, нові правила матимуть значний вплив на міжнародний бізнес, зокрема на податкове навантаження при здійсненні транскордонних операцій. У разі прийняття директиви, міжнародним структурам потрібно буде пересвідчитись у відповідності вимогам ATAD III. У разі необхідності, слід розглянути можливість посилення рівня економічної присутності.

Ключові слова: ATAD III, оподаткування, транзитні компанії, економічна присутність, подвійне оподаткування.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

НАСЛІДКИ ВПЛИВУ АКЦИЗНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ТЮТЮНОВИХ ВИРОБІВ НА МАКРО- І МІКРОРІВНЯХ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Яворський О.А.

директор департаменту конкурентоспроможності бізнесу
Федерація роботодавців України
yavorsky@fru.org.ua
м. Київ, Україна

Вступ. Підвищення акцизного податку на тютюнові вироби, яке продовжилося під час війни, мало низку негативних наслідків.

Мета дослідження. З'ясувати наслідки впливу акцизної політики у сфері тютюнових виробів на макро- і мікрорівнях під час війни.

Методи. Абстрактно-логічний, систематизації, діалектичної та формальної логіки, експертних оцінок.

Основні результати. Війна значно вплинула на підприємства тютюнової галузі. Тривала зупинка виробництва у прилеглий до бойових дій зоні, проблеми з логістикою у перші місяці війни, великі міграційні потоки за кордон і падіння купівельної спроможності населення стали системними викликами для галузі. Зростання тіньового ринку сигарет до рекордних майже 20 %, втрата бюджетних надходжень у розмірі 19,1 млрд грн та втрата частки ринку легальних виробників є небажаними.

В умовах зростання рівня нелегальної торгівлі тютюновими виробами під впливом насамперед підвищення акцизів в Україні ще більш відчутними є негативні ефекти такої злочинної діяльності: зростання обсягів недоотримання податкових надходжень; збільшення корупції в державних органах і загальне зростання рівня злочинності; збільшення доходів, отриманих від незаконної торгівлі тютюновими виробами, які стають об'єктом відмивання грошей; втрата частини ринку і недоотримання прибутку легальними виробниками сигарет й іншими операторами тютюнового ринку. Це дуже несприятливе середовище для діяльності компаній – виробників сигарет.

Висновки. В умовах війни ще більшої актуальності набуває необхідність формування виваженої та прогнозованої акцизної політики у сфері тютюнових виробів, що має вплив як на надходження до державного бюджету, загальний рівень корупції та злочинності у країні, так і на фінансовий стан операторів тютюнового ринку.

Ключові слова: акцизний податок на тютюнові вироби, акцизна політика, доходи бюджету, виробники тютюнових виробів, тіньовий ринок сигарет.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗДІЛ 5. ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА КОНТРОЛЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Бойченко Д.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

dmitrij.boichenko@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. В умовах воєнного стану, де фінансові ресурси та економічна стабільність піддаються великому випробуванню, фінансове планування та контроль набувають особливого значення. У цьому контексті розгляд теми “Фінансове планування та контроль в умовах воєнного стану: практичні аспекти” дасть змогу зосередитися на важливих питаннях, що виникають у фінансовому управлінні під час воєнних дій та відновлення після них.

Мета дослідження. Дослідження спрямоване на виявлення основних проблем та викликів, з якими стикаються бухгалтери та фінансові менеджери в умовах воєнного стану, а також розробку рекомендацій та практичних рішень для успішного функціонування фінансової системи в таких надскладних умовах.

Методи. Історичний та статичний аналіз, узагальнення та абстрагування

Основні результати. Збройна агресія росії проти України мала руйнівний вплив на фінансову сферу та економіку країни. Масштабні руйнування виробничого капіталу і інфраструктури призвели до серйозних економічних втрат. Загальний обсяг знищеного капіталу значно перевищив вартість, що може бути відновлено за короткий термін.

Внаслідок війни було відзначено суттєве скорочення робочих місць і доходів, а також зниження купівельної спроможності населення. Масштабні соціальні та гуманітарні проблеми також призвели до значного зростання рівня бідності. Велика кількість людей втратили свої домівки та були змушені шукати притулок у внутрішніх або зовнішніх переселенців.

Для відновлення економіки та фінансової стабільності після війни будуть необхідні значні інвестиції та фінансова допомога. Оцінки експертів свідчать про потребу у значних сумах коштів для відновлення інфраструктури та розбудови нових економічних підприємств. Міжнародні організації та держави можуть відіграти важливу роль у наданні допомоги та фінансуванні процесу відновлення після війни.

Враховуючи велику потребу у відновленні та розбудові, ефективне фінансове планування та контроль стають критичними для успішного відновлення економіки та фінансової стабільності після війни.

Висновки. Збройна агресія росії проти України завдала значних збитків фінансовій сфері та економіці країни. Успішне відновлення та забезпечення фінансової стабільності в повоєнному періоді потребують ретельного фінансового планування та ефективного контролю.

Ключові слова: економічні втрати, відновлення, контроль, фінансове планування, фінансова стабільність.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ЗБІР КОШТІВ ВОЛОНТЕРАМИ: ФІНАНСОВИЙ МОНІТОРИНГ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Дегтярьова О.М.

к.е.н., доцент,

доцентка кафедри транспортного права та логістики

Національний транспортний університет

Ond2204agp@ukr.net

м. Київ, Україна

Вступ. Активізація українського волонтерського руху, його друге народження, відбулося після 24 лютого 2022 р. Волонтери з перших днів повномасштабного вторгнення росії в Україну допомагають вирішувати найгостріші й найневідкладніші проблеми, що постали перед країною. Понад 60 % українців так чи інакше долучалися до волонтерської допомоги. Різновидом такої допомоги є збір коштів на купівлю товарів, обладнання, лікарських засобів і інших речей для потреб ЗСУ та постраждалих цивільних осіб. Кошти, що надходять як благодійна допомога на особисту банківську картку волонтера, можуть потрапити під фінансовий моніторинг банку та з точки зору податкового законодавства юридично є “Іншими доходами громадян”, що підлягають оподаткуванню 18 % ПДФО та 1,5 % військового збору.

Мета дослідження. Визначити вартісні пороги для фінансового моніторингу по фінансових операціях з волонтерськими коштами, а також умови, за яких надходження коштів на особистий рахунок фізичної особи – волонтера, не будуть вважатися об’єктом оподаткування

Методи. В роботі використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи досліджень.

Основні результати. Згідно із Законом про фінансовий моніторинг під фінансовий моніторинг можуть потрапити фінансові операції, які мають вартісні пороги: для переказу безготівкових коштів для зарахування на рахунок отримувача в оплату вартості товарів, робіт, послуг – від 30 000 грн, а для переказу готівкових коштів – від 5 000 грн. Якщо здійснюється фіноперація понад 400 000 грн, можливе повідомлення державних суб’єктів фінансового моніторингу. Волонтеру доцільно інформувати банк щодо збору коштів для здійснення розрахунків (оплати вартості товару).

Визначено, що для звільнення від оподаткування грошових надходжень на особисту картку особи, яка займається волонтерською діяльністю, фізична особа має бути включена в офіційний Єдиний Реєстр волонтерів, який ведеться ДПС України; кошти мають надходити виключно на той рахунок фізичної особи, інформація про який внесена до Реєстру волонтерів; отримані кошти мають бути використані виключно на цілі, визначені в пп.165.1.54 статті 165 ПКУ, або на документально підтверджені витрати благодійників, пов’язані з благодійною діяльністю. Крім того, фізична особа-волонтер має подати звітність до податкової служби України і в “Декларації про майновий стан і доходи” вказати суму отриманих на волонтерську діяльність коштів, з можливістю підтвердження, на що витрачені ці кошти.

Висновки. Зазначені мінімальні вартісні порогові показники здійснення фінансових операцій по особистих рахунках волонтерів, що можуть потрапити під фінансовий моніторинг. Визначено умови, за яких надходження коштів на особистий рахунок фізичної особи – волонтера, не будуть вважатися об’єктом оподаткування.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, суб’єкти фінансового моніторингу, фінансові операції, фізична особа-волонтер, оподаткування.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ FATF ЩОДО ЛЕГАЛІЗАЦІЇ РИНКУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ УКРАЇНИ

Дмитренко Т.Л.

к.е.н.

завідувач відділу міжнародних фінансів
та фінансової безпеки НДФІ
ДННУ “Академія фінансового управління”
tatianadmytrenko@gmail.com
м. Київ, Україна

Вирішення проблем економічного зростання передбачає застосування різних моделей економічного зростання – неокласична модель економічного зростання, неокейнсіанська модель мультиплікатора-акселератора, модель економічного зростання Р. Солоу, окремі фактори якої ми розглянемо в аспекті забезпечення національної фінансової безпеки.

Модель економічного зростання Р. Солоу – неокласична модель, яка була розроблена в 50-60-х рр. лауреатом Нобелівської премії Робертом Солоу. Ця модель дає змогу дослідити, як основні фактори виробництва – праця, капітал, технологічні зміни – впливають на динаміку обсягу виробництва, коли економічна система перебуває у рівноважному сталому стані. Перевагою моделі Солоу є розмежування цих факторів і поступове дослідження впливу кожного з них на процес довгострокового зростання національного доходу¹.

Розглянемо провідні фактори виробництва в економіці України – людський капітал у сфері інформаційних технологій та впровадження в різні сектори економіки новітньої технології розподіленого реєстру, так званої “блокчейн”-технології, з одного боку, і впровадження новітньої технології ризик-орієнтованого підходу у сфері протидії відмиванню коштів, отриманих злочинним шляхом, міжнародних стандартів FATF, забезпечення фінансової безпеки розвитку фінансового ринку та ринку віртуальних активів – з другого.

Нові технології, продукти і пов'язані з ними послуги можуть стимулювати фінансові інновації та ефективність і поліпшити доступність фінансів, але вони також створюють нові можливості для злочинців відмивати свої доходи або фінансувати незаконну діяльність. Сьогодні, стежачи за розвитком технологій, транснаціональні організовані злочинні угруповання проводять пов'язані з інтернетом дії для вчинення злочинів, передачі або приховування доходів від своєї злочинної діяльності. Через свою природу і глобальну доступність через комп'ютерні мережі ринок віртуальних активів має транснаціональний вимір, і злочинна діяльність, пов'язана з наркотиками та іншими злочинами, використовує його можливості² (с. 64).

Необхідним елементом сучасної економічної моделі будь-якої держави є розвинутий ринок віртуальних активів. В Україні він фактично вже є сформованим та існує протягом приблизно п'яти років, але повністю перебуває поза межами правового поля держави.

В Україні кілька раз у різні періоди підходили до розбудови правового поля ринку віртуальних активів та розроблення стратегії розвитку цього ринку. Так у Комплексній

¹ Горкіна Л.П., Довбенко М.В. Теорія економічного зростання: нобелівський аспект. Економіка і прогнозування. 2005. № 3. С. 145–147. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_05_3_147_uk.pdf.

² Дмитренко Т. Л. Особливості регулювання операцій із віртуальними активами щодо протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. *Фінанси України*. 2020. № 3. С. 112–126. URL: <https://doi.org/10.33763/finukr2020.03.112>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

програмі розвитку фінансового сектору України до 2020 року¹ розвиток крипторинку розглядався як складова фінансового ринку України. У 2018 р. Кабінетом Міністрів України було розроблено і схвалено Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки² та затверджено план заходів щодо її реалізації. З виникненням необхідності впроваджувати оновлені міжнародні стандарти щодо протидії відмивання доходів та фінансування тероризму вперше в національному законодавстві було визначено поняття віртуальних активів та провайдерів послуг з віртуальними активами як суб'єктів первинного фінансового моніторингу відповідно до Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення” від 06.12.2019 № 361-IX³.

Україна має вже кілька підходів щодо формування стратегії розвитку ринку віртуальних активів з огляду на визначення їхньої сутності, наглядових органів за діяльністю провайдерів послуг з віртуальними активами, залучення різноманітних стейкхолдерів – представників національного і міжнародного крипторинку. В процесі формування потужним драйвером є міжнародні стандарти FATF⁴ та європейські директиви⁵. Швидкість розвитку нових напрямів випереджає будь-які стратегічні плани, тому потрібний постійний і стабільний процес досліджень різних напрямів – упровадження міжнародних стандартів з протидії кіберзлочинності, ПВК/ФТ, МСФЗ, аудиту, розвитку інструментів ринку віртуальних активів, розвитку і впровадження цифрових валют центральних банків, розвитку фінансової і цифрової економік загалом.

Україна посідає провідне місце в розвитку сучасного глобального ринку віртуальних активів, стрімко розвивається запит на українських фахівців у сфері інформаційних технологій. При державному забезпеченні прозорих правил ведення бізнесу, фінансової та кібербезпеки, інноваційних процесів у цій галузі в Україні є всі підстави для формування економічного прориву та стрімкого економічного зростання. Такі умови забезпечать зростання інвестицій у людський капітал, наукові дослідження і дадуть змогу описати динаміку зміни технологій, які є факторами теорії економічного зростання.

У сучасних умовах теорія економічного зростання розвивається переважно емпірично. Існує нагальна потреба в розробці її теоретичної бази з чіткими передумовами, структурою та висновками з метою побудови максимально повного та значущого набору факторів, які пояснюють процес економічного зростання з усіма можливими якісними й кількісними факторами: ресурсними, інституційними, міжнародними тощо.

¹ Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року / Національний банк України URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kompleksna-programa-rozvitku-finansovogo-sektoru-ukrayini-do-2020-roku>.

² Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018–2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 67-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>.

³ Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>.

⁴ International Standards on Combating Money Laundering and the Financing of Terrorism & Proliferation the FATF Recommendations (The FATF Recommendations) / FATF. 2012. URL: <https://fatf-gafi.org/topics/fatfrecommendations/documents/fatfrecommendations2012.html>.

⁵ Directive (EU) 2018/843 of the European Parliament and of the Council of 30 May 2018 amending Directive (EU) 2015/849 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, and amending Directives 2009/138/EC and 2013/36/EU (Text with EEA relevance). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32018L0843>.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

Ключові слова: віртуальні активи, протидія відмивання коштів, криптоактиви, фіатні валюти, ризик-орієнтований підхід, моніторинг.

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Кисельов Є.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

progressor@i.ua

м. Київ, Україна

Процес інтеграції до Європейського Союзу в Україні супроводжується загостренням загроз і викликів, які негативно позначаються на її економічному стані та забезпеченні національної безпеки. Відтак, виникає потреба в дослідженні ступеня захищеності національної економіки від внутрішніх і зовнішніх загроз і викликів, аналізу впливу політичної ситуації на стан економічної безпеки держави, а також виявленні прогалин та недоліків законодавчого регулювання і стратегічного планування економічного розвитку держави.

Наразі країна стикається як з традиційними загрозами та викликами, так і з новими, викликаними агресією росії, які є малодослідженими, мають не лише національний, а й регіональний характер, а отже, відсутні “рецепти” їх швидкого і ефективного вирішення. Тому надзвичайно позитивним є залучення міжнародних фінансових інституцій, Європейського Союзу і окремих держав в межах заходів з підтримки української економіки.

Економічна безпека характеризується складними зовнішніми геополітичними та геоекономічними загрозами і викликами, насамперед ідеться про наслідки пандемії COVID-19 та російську агресію, які вкрай негативно вплинули на українську економіку, зокрема через зниження обсягів зовнішньої торгівлі та інвестицій, погіршення умов доступу до ринків праці, зниження рівня споживчого попиту, зростання інфляції та девальвацію гривні, зниження туристичного потоку, збільшення боргового навантаження.

До внутрішніх факторів ризику для економічної безпеки передусім належать:

- корупція та незавершеність реформ судової системи та правоохоронних органів;
- низький рівень конкурентоспроможності економіки;
- дефіцит бюджету та високий рівень державного боргу;
- низький рівень життя населення.

Отже, забезпечення економічної безпеки України є одним з пріоритетів державної політики. Однак недоліки законодавчого регулювання в цій сфері перешкоджають належним чином захищати національні інтереси країни. Відтак, нагальною є потреба в суттєвому оновленні чинного законодавства з урахуванням європейських правових стандартів та кращих практик, що сприятиме відновленню і розвитку вітчизняної економіки. Потребують посилення боротьба з корупцією та завершення реформування судової системи.

Ключові слова: економічна безпека, євроінтеграція, регіони, ризики, виклики, загрози.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

ОЦІНКА MONEYVAL ТЕХНІЧНОЇ ВІДПОВІДНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ МІЖНАРОДНИМ СТАНДАРТАМ FATF

Кузьмінська О.Е.

к.е.н., доцент, докторантка
ДННУ “Академія фінансового управління”
kuzminska@i.ua
м. Київ, Україна

Розвиток фінансового моніторингу в Україні як системи запобігання і протидії легалізації “брудних” коштів, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення нерозривно пов'язаний із запровадженням у вітчизняну практику фінансової розвідки міжнародних стандартів (рекомендацій) FATF.

Оцінку відповідності заходів системи фінансового моніторингу в Україні основним міжнародним стандартам FATF здійснює Комітет експертів Ради Європи з оцінки заходів протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму (MONEYVAL), як постійний моніторинговий орган Ради Європи.

Згідно зі Звітом про прогрес та переоцінку рейтингів щодо технічної відповідності MONEYVAL система фінансового моніторингу України діє у повній відповідності до 11 із 40 рекомендацій FATF; 22 Рекомендаціям – переважно відповідає; 6 – частково відповідає; 1 – не застосовується¹ (с. 15). До України застосовується процедура посиленого моніторингу, яка передбачає подальше звітування MONEYVAL про прогрес щодо посилення впровадження заходів у сфері запобігання та протидії. Відтак, нагальним завданням для вітчизняної фінансової розвідки постає усунення недоліків технічної відповідності, що були виявлені Комітетом експертів Ради Європи з оцінки заходів боротьби з відмиванням грошей (MONEYVAL), зокрема щодо таких рекомендацій FATF²:

- 6. Цільові фінансові санкції, пов'язані з тероризмом та фінансуванням тероризму;
- 7. Цільові фінансові санкції, пов'язані з розповсюдженням;
- 15. Новітні технології;
- 25. Прозорість та бенефіціарна власність правових утворень;
- 28. Регулювання та нагляд за ВНУП;
- 33. Статистика.

Подальша розбудова системи фінансового моніторингу як інтелектуального механізму запобігання та протидії відмиванню нелегальних доходів, фінансуванню тероризму та фінансуванню поширення зброї масового знищення сприяє досягненню стратегічних цілей системи економічної безпеки держави через реалізацію специфічних завдань із мінімізації загроз в антилегалізаційній сфері.

Ключові слова: Фінансовий моніторинг, стандарти FATF, технічна відповідність, ефективність заходів системи запобігання та протидії, аналіз, Базельський AML-індекс.

¹ Заходи щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму в Україні: Другий Звіт про прогрес та переоцінка рейтингів щодо Технічної відповідності. 2020. Червень. URL: <http://surl.li/evpxw>.

² Заходи щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму в Україні: Звіт за результатами п'ятого раунду взаємної оцінки, затверджений MONEYVAL на 55-му Пленарному засіданні, м. Страсбург, 5–7 грудня 2017 року. URL: https://fiu.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180305/ZVIT_UKR.pdf; Результати п'ятого раунду взаємної оцінки України у сфері протидії відмиванню коштів та фінансування тероризму: рейтинги та ключові висновки. URL: https://fiu.gov.ua/content/file/Site_docs/2018/20180413/Ukraine%20MER%20-%20UA.pdf; Заходи щодо боротьби з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму в Україні: Перший Звіт про прогрес та переоцінка рейтингів щодо Технічної відповідності. 2019. Липень. URL: <http://surl.li/evpww>.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ ХІМІЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

Лагунов К.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

konstantin.lagunov@telko.com

м. Київ, Україна

Сучасні умови господарювання в Україні характеризуються ризиками та загрозами, у зв'язку з чим діяльності промислових підприємств притаманний неналежний рівень захищеності бізнес-процесів, ресурсів, майна та інтересів від деструктивного впливу чинників внутрішнього і зовнішнього середовища. Для розв'язання завдань управління економічною безпекою бізнес-процесів підприємства хімічної промисловості нагальним завданням постає необхідність розробки організаційно-методичних засад і заходів щодо забезпечення економічної безпеки на основі аналізу загроз, ризиків і небезпек, оцінки наслідків їхнього впливу на економічну діяльність та розвиток підприємства.

Безпека економічних взаємовідносин вітчизняних суб'єктів господарювання впливає безпосередньо на економічну безпеку України. Загострення суперечностей у сфері економіки супроводжується: зростанням обсягів тіньової економіки, недобросовісної конкуренції, корупцією та хабарництвом, вчиненням шахрайських дій, маніпулюванням фінансовими показниками, порушеннями у сфері запобігання та протидії незаконним доходам.

Економічна безпека підприємства – важливий критерій його інвестиційної привабливості. Аналіз тенденцій інвестування хімічних підприємств України показав, що, попри ризики, пов'язані з пандемією COVID 19 та повномасштабну воєнну агресію російської федерації, Україна зробила важливі кроки для полегшення ведення бізнесу, зокрема в нормативно-правовій площині. Модернізовані національні нормативно-правові акти зазвичай містять норми і стандарти ЄС або посилання на них, що є важливим для інвестицій саме у хімічну галузь, якій притаманна чітка регламентація. Основними загрозами, що спричиняють недовіру інвесторів, постають: високий рівень тінізації економіки, бюрократії, корупції; низька купівельна спроможність споживачів; високі процентні ставки кредитування та ставки страхування бізнесу в країні; складна прогнозованість цін на хімічні вироби; воєнний стан. Інвестування у хімічні підприємства України може зацікавити інвесторів через такі чинники: близькість до кордонів ЄС; потужний науковий потенціал із досвідом у сфері розробки та впровадження прогресивних технологій; потужна сировинна база; розвинена інфраструктура (порти, аеропорти, залізничний транспорт, складські приміщення); наявність кваліфікованих робітників; високі показники експорту продукції галузі.

Ключові слова: економічна безпека, підприємство, хімічна промисловість, ризики, загрози, інвестування.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗВИТОК РОЗДРІБНОГО БІЗНЕСУ БАНКУ ЧЕРЕЗ КАНАЛИ СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ

Малько В.О.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

malkvladimir@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. Соціальні мережі стають дедалі більш популярними, і банки поки що недосконалі у реалізації потенціалу таких платформ. Робота банків та їх клієнтів спочатку в умовах пандемії, а потім – тривалого воєнного стану породжує новий тип поведінки клієнтів, стимулюючи їх фінансову освіту, чому сприяє удосконалення функціоналу мобільних пристроїв.

Мета дослідження полягає в розумінні ролі соціальних мереж в збільшенні доходів і зниженні операційних витрат банками.

Методи дослідження включають аналіз та синтез, системний моніторинг провідних соціальних мереж та сторінок українських банків України.

Основні результати. Модель взаємодії з потенційними і існуючими клієнтами через соціальні мережі дає змогу банку не тільки зміцнити клієнтську базу і збільшити доходи, а й зменшити операційні витрати на комунікацію. По-перше, нові можливості у адресному просуванні нових продуктів для цільових клієнтів, по-друге, спрощується залучення клієнтів за посиланнями (рекомендаціями), по-третє, удосконалюється система підтримки клієнтів.

Споживач мігрує з філіальної мережі на дистанційний сервіс, філіал залишається цінним пунктом взаємодії. Сучасні банки-лідери пропонують багатоканальне середовище для клієнтів. Клієнт може вільно обирати (але із стимулом тарифами) між самообслуговуванням та прямою допомогою банківського спеціаліста. Клієнт має можливість постійно мігрувати між цифровою та людською взаємодією з банком. Все більшої популярності набуває використання смартфонів як зручна альтернатива пластиковим карткам: програмні застосунки цифрових гаманців, навчання користувачів і продавців. Тому банки навіть без розвинутої мережі філіалів можуть орієнтуватися на зростаючий сегмент “цифрових” клієнтів.

Висновки. Цифровізація бізнесу дає змогу банкам суттєво зменшити свої операційні витрати, знизити тарифи, продовжити скорочення кількості і масштабу філіалів. Активність банку в соціальних мережах не може обмежуватися стандартною рекламою продуктів або тарифів (ставок), а має використовуватися як одночасно канал продаж, інструмент іміджу, вивчення попиту, реагування на скарги і навчання клієнтів.

Ключові слова: комерційні банки, банківська система, роздрібний банківський бізнес, цифровізація, домогосподарства.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

МОДЕРНІЗАЦІЯ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Олійник М.М.

директор ТОВ «Укрімпексбуд»

maximusrex121212@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. В умовах воєнного стану проблема використання фінансової системи держави з метою легалізації незаконно отриманого доходу не втрачає актуальності. Процеси глобалізації на фінансових ринках та спрощення ведення транскордонних операцій посилюють ризики відмивання незаконних грошей. Це негативно позначається на репутації держав із менш захищеною фінансовою системою.

Мета дослідження – аналіз регулювання фінансового моніторингу у системі забезпечення економічної безпеки держави.

Методи дослідження включають аналіз та синтез, системний підхід.

Основні результати. У результаті дослідження планується проаналізувати завдання, які розв’язуються завдяки системі фінансового моніторингу; розглянути питання державного регулювання фінансового моніторингу у системі економічної безпеки; дослідити поняття, принципи та способи здійснення фінансового моніторингу; визначити фактори, що загрожують економічній безпеці.

Висновки. У ході аналізу зроблено висновок про значущість та ефективність регулювання фінансового моніторингу, а також актуальність виявлення його проблемних аспектів, вирішення яких потрібно знайти.

Ключові слова: фінансовий моніторинг, економічна безпека, воєнний стан, протидія фінансуванню тероризму, фінансова система.

РОЛЬ ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ У ПИТАННЯХ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ В ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ФІНАНСОВІЙ СФЕРАХ

Опанасенко А.В.

opanasenkoanton@ukr.net

м. Київ, Україна

Вступ. Корупція є формою нечесності та кримінального правопорушення, що передбачає зловживання наділеною владою з метою особистого зиску¹. Вона може набувати різноманітних форм, включаючи хабарництво, розтрату та торгівлю впливом. Боротьба з корупцією має вирішальне значення для підтримки прозорості, справедливості та належного врядування в будь-якому суспільстві.

Згідно з даними організації Transparency International, станом на 2022 р. Україна посідає у рейтингу Corruption Perceptions Index 116-те місце з показником індексу сприйняття корупції у 33 пункти. Такий самий показник у Алжиру, Анголи, Сальвадору, Монголії, Філіппін та Замбії².

Основні результати. Одним із потужних засобів для досягнення поставленої цілі є цифровізація. Основними напрямками застосування цифрових інструментів у сфері боротьби

¹ What is corruption? URL: <https://www.transparency.org/en/what-is-corruption>.

² 2022 Corruption Perceptions Index. Transparency International. URL: <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

з корупцією можуть стати: автоматизація державних процедур; упровадження систем електронного урядування; широке впровадження систем на базі штучного інтелекту для перевірки і обробки даних; створення платформ для залучення громадян; підвищення прозорості та підзвітності

Висновки. Хоча диджиталізація може бути потужним інструментом у боротьбі з корупцією, існує кілька викликів у впровадженні цифрових антикорупційних заходів у країнах, що розвиваються, з якими може стикнутися й Україна: відсутність інфраструктури; обмежений доступ до технологій; обмежена цифрова грамотність; брак надійних даних; опір змінам; обмеженість ресурсів; політичне втручання.

Важливо зазначити, що диджиталізація не є панацеєю від корупції. Вона вимагає комплексного підходу, який включає правові заходи, інституційні реформи та кампанії з підвищення обізнаності громадськості. Крім того, цифрові інструменти мають бути адаптовані до місцевого контексту та ширшої політичної економіки, в якій вони функціонують.

Ключові слова: корупція, диджиталізація, електронне урядування, економічна сфера, фінансова сфера.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗДІЛ 6. МОНЕТАРНІ НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

ОЦІНЮВАННЯ МАЙНОВОЇ ШКОДИ У ВІДНОВЛЕННІ ЗНИЩЕНОГО І ПОШКОДЖЕНОГО МАЙНА

Єременко А.В.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

andreyu@ukr.net

Київ, Україна

Вступ. Україні внаслідок збройної агресії російської федерації завдано величезні збитки, розмір котрих необхідно професійно визначити та оцінити. І саме тому бажано залучити зарубіжних фахівців, досвід яких не тільки покращить методологію оцінювання майна, а й зробить цей процес більш об’єктивним для наших міжнародних партнерів, які планують фінансувати програму відновлення економіки України.

Також в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення оцінювання майнової шкоди набирає особливої актуальності та вимагає розробки і впровадження розуміння необхідності та економічної доцільності його проведення.

Мета дослідження. Обґрунтування підходів до оцінювання майнової шкоди у відновленні знищеного і пошкодженого майна.

Методи. Під час дослідження використано загальнонаукові й спеціальні методи: аналізу, синтезу, опису, оцінки, теоретичного узагальнення та абстрактно-логічний.

Основні результати.

Кабінет Міністрів України прийняв постанову “Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації” від 20.03.2022 № 326. Крім давно розповсюдженого оцінювання майнової шкоди для розгляду у судових справах щодо обсягів компенсації за знищене або пошкоджене майно, необхідність оцінювання виникає також з метою розробки та прогнозування відновлення майна як на макро-, так і на мікрорівні.

Розуміння майнової шкоди надає відповідь на головне питання про доцільність його відновлення, яке насамперед залежить від ступеню руйнування (повне або часткове), де основною одиницею вимірювання є витрати, необхідні для придбання або створення знищеного або пошкодженого майна.

Висновки. Таким чином, чим швидше та якісніше буде проведено оцінювання знищеного або пошкодженого майна, тим швидше можна буде сформулювати вимогу агресору щодо відшкодування розміру реальних збитків, визначення витрат на відновлення майна, які зазнали руйнівного впливу агресії та визначення упущеної вигоди.

Ключові слова: оцінювання, майнова шкода, відновлення, знищене і пошкоджене майно, збройна агресія російської федерації.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

BANK BRANCHES: DIGITAL TRANSFORMATION

Kavunenko Sergii.

PhD student

SESE “The Academy of Financial Management”

sergiy.kavunenko@gmail.com

Kyiv, Ukraine

Every aspect of human life is being changed by technology. Cooperation with banks is no exception. Customers are increasingly accustomed to technological innovations, and the importance of online banking has become more important than carrying out banking transactions by physically visiting branches. That is why banks around the world are reviewing the structure of their branches, including not so much closing them, but transforming them.

All retail business customers can be divided into three categories: customers who mainly use digital self-service channels, the second category - people who prefer "live" contacts to visiting a bank branch, and the third - those people who try to achieve a balance by combining visits bank for conducting complex operations using remote channels for simple, standard transactions.

New strategies focused on digital technologies require banks to implement new business models. The main principle of the branch of the future is the recognition of its role as a seller of products (opening an account, obtaining a loan). Secondly, the branch is a platform for conducting standard operations. More and more consumers are realizing that there is no need to visit a branch for everyday transactions, as they can be done through online banking or mobile banking. This was facilitated by an increase in the financial awareness of citizens and an increase in the level of security.

Most banks in the world are switching to a hybrid model¹. According to this model, branches and remote service develop in harmony, in an integrated manner, without assuming a conflict of channels. In all cases, clients can count on help from a bank representative, who can personally provide advice on explaining and understanding bank contracts, tariffs, weighing alternatives, making very important, complex financial decisions and purchasing new products for the client.

In our opinion, the branch of the bank of the future represents diversity in the choice of model, depending on the characteristics of target customers, profile of operations, technical means and location. It's all about striking the right balance between digital and in-branch service.

According to the author, Ukrainian banks will continue to reduce their branch network along with the opening or modernization of branches already with a smaller number of personnel and focusing on sales functions. Digitization allows more efficient use of the potential of branches for certain categories of clients and types of operations.

Keywords: banks, digitalization, digital technologies, bank branches.

¹ Kaba R. The Bank Branch of the Future: Consumers Prefer Hybrid Experiences. 2022. January 17. URL: <https://fintechnews.ch/digital-transformation/the-bank-branch-of-the-future-consumers-prefer-hybrid-experiences/51119/>.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

ФІНАНСОВА КОНТАГІОЗНІСТЬ ЯК НАСЛІДОК ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІК

Клименко К.В.

к.е.н., завідувачка відділу бюджетної системи
та фінансів інституційних секторів економіки
ДННУ “Академія фінансового управління”
klymenko_kateryna@ukr.net

Київ, Україна

Ухналь Н. М.

доктор філософії з економіки, завідувачка науково-організаційного відділу
ДННУ “Академія фінансового управління”
ukhnalnm@gmail.com

Київ, Україна

На резилієнтність глобальної фінансової системи впливає значне зростання викликів економічної стабільності, що, насамперед, пов'язано з домінуванням фінансових ринків відносно реальної економіки, процесами гіперфінансіалізації (надмірній залежності від фінансового посередництва і похідних фінансових інструментів). Враховуючи поширення ризиків геополітичної фрагментації та волатильності світових цін на сировину, виникають серйозні перешкоди для безпеки фінансових ринків. Зростання фінансової фрагментації, зокрема у зв'язку зі змінами в глобальному торгівельному середовищі, призводить до збільшення ризиків фінансового контагіону, неспроможності ефективного монетарного регулювання та погіршення взаємодії суб'єктів на міжнародних фінансових ринків.

Мета дослідження полягає в виявленні взаємозв'язку та взаємовпливу фінансової контагіозності на економічну стабільність країн у періоди глобальних нециклічних системних криз. Використано методи порівняння, узагальнення, аналізу, синтезу, абстрактно-логічного.

Через швидке зростання інфляційного тиску виникають суттєві проблеми щодо підтримки фінансової стабільності задля уникнення рецесійного спаду. А. Каммер наголошує на необхідності застосування виваженого підходу до грошово-кредитної політики, оскільки надмірне посилення може призвести до підриву економічної активності, тоді як недостатні дії можуть посилити девальвацію¹. Основними чинниками, що обумовлюють інфляційний тиск, є зростання цін на енергоносії, збої в ланцюгах доданої вартості, вищі темпи зростання номінальної заробітної плати. Слушним є зауваження автора, що подолання інфляції вимагає комплексного підходу, котрий полягає у координації монетарної та фіскальної політики, а також з структурними реформами для досягнення довгострокового стійкого зростання та стабільності цін.

Варто зазначити, що облікова політика виступає як основний інструмент грошово-кредитного регулювання з метою забезпечення цінової стабільності. Йдеться про вплив кількісної зміни облікової ставки на рівень процентних ставок та котрі є доцільними при впровадженні інфляційного таргетування. Підсумовуючи викладене, для поліпшення монетарної політики, інвестиційного бізнес-клімату та зміцнення стійкості фінансової системи в країнах, що розвиваються, пропонуємо такі заходи: пріоритет на зміцненні незалежності центрального банку (ЦБ) та захисті від політичного впливу; впровадження

¹ Kammer A. Europe's Knife-Edge Path Toward Beating Inflation Without a Recession. 2023. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/04/28/europes-knifeedge-path-toward-beating-inflation-without-a-recession>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

механізмів інфляційного таргетування; підвищення ефективності механізмів передачі монетарної політики; координація монетарної політики з фіскальною та структурними реформами, що передбачає узгодження дій між центральним банком та урядом; дотримання принципів доброчесності і транспарентності в управлінні фінансово-банківських установ.

Ключові слова: глобальна економічна система, координація монетарної та фіскальної політики, інфляція, фінансова контагіозність.

ВПЛИВ ІНФЛЯЦІЇ ТА ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА

Кузуб М.В.

старший викладач кафедри обліку та оподаткування
Державний торговельно-економічний університет

m.kuzub@knu.edu.ua

м. Київ, Україна

Вступ. Інфляція - це довгострокове зростання цін на товари і послуги, викликаний девальвацією валюти. Інфляційні проблеми виникають, коли ми стикаємося з несподіваною інфляцією, яка не відповідає адекватному зростанню доходів.

Мета дослідження. Проблема впливу інфляції та інфляційних процесів на фінансовий стан підприємств є актуальною.

Основною причиною інфляції під час війни є збільшення витрат на військові потреби, такі як зброя, боєприпаси та інші ресурси

Методи. У процесі написання роботи використані теоретичні та емпіричні методи дослідження.

Основні результати. Інфляція стала однією з серйозних проблем, з якими стикнулося підприємство в цей період. Під час війни витрати на оборону та розбудову інфраструктури збільшуються, а рівень виробництва та експорту знижується, що призводить до зростання цін на товари та послуги на внутрішньому ринку.

Інфляційні процеси сильно вплинули на вартість товарів та послуг, у свою чергу, це призвело до зменшення оборотів підприємств, зниження прибутків, збільшення витрат на закупівлю матеріалів та інших ресурсів, що привело до загрози банкрутства деяких підприємств.

У зв'язку з цим, підприємства, що отримують інвестиції, можуть зазнавати великих втрат через недостатню кількість капіталу для розвитку. Це, у свою чергу, може призвести до зменшення виробництва та загрози банкрутства¹.

Це призводить до інфляції, коли ціни зростають швидше, ніж заробітна плата та інші доходи. Це може мати наступні наслідки на фінансовий стан підприємства:

1) Зростання витрат. Це може знизити прибуток підприємства, якщо вартість виробництва перевищує ціну продажу.

¹ Кузуб М.В., Клеомітес В.Ю. Вплив інфляції та інфляційних процесів на фінансовий стан підприємства. *Інтернет-конференція ХНУМГ ім. О.М. Бекетова.* 2019. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2316>; Kuzub M. V. Problems of development modern science: theory and practice, EDEX, Madrid, Spain. ISBN 978-617-7214-33-4, p. 210-214; Інфляція та її вплив на економіку України. URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=6b9ef6e4-4f99-4d4c-8147-47a1d77c8fa8&title=Inflyaciya-ta-ii-vpliv-na-ekonomiku-Ukraini>

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

2) Вплив на інвестиції. Інфляція може зменшити інтерес інвесторів до підприємства, оскільки вони можуть не бачити перспективності у вкладанні коштів через невизначеність економічних умов¹.

Висновки. Інфляція є серйозною проблемою для будь-якої економіки та підприємств в ній, а під час повномасштабної війни вона може стати ще більш серйозною. Важливо також зазначити, що інфляція під час війни є складним та багатоаспектним процесом, тому вирішення цієї проблеми вимагає комплексного підходу та співпраці між різними галузями економіки та органами влади.

Ключові слова: інфляція, витрати, фінансовий стан підприємства.

АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ І НЕДОЛІКІВ АУТСОРСИНГУ ОЦІНКИ ЗАСТАВНОГО МАЙНА ЗА КРЕДИТАМИ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Петенко С.О.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

petenko78@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. Не зважаючи на те, що застава може бути важливим фактором зниження кредитного ризику, політика банку має передбачати надання кредитів виходячи, перш за все, з платоспроможності клієнта, а не з вартості запропонованого забезпечення.

Мета дослідження полягає у аналізі практики організації українськими банками процесу оцінки застави за кредитами клієнтам в умовах воєнного стану.

Методи дослідження включають синтез, аналіз, наукової абстракції, огляд публічної фінансової звітності найбільших банків України.

Основні результати. Оцінка забезпечення відбувається у банках на стадії прийняття кредитних рішень, а також проводиться моніторинг забезпечення під час супроводження кредитів. Банки запровадили основні принципи прийнятності різних видів забезпечення та параметрів оцінки. Банки здійснюють моніторинг ринкової вартості забезпечення та переоцінку її вартості: як правило, нерухомість – не рідше одного разу на 12 місяців, інше майно – не рідше одного разу на 6 місяців. Саме для першої стадії кредитування для банку доцільно делегування оцінки третім особам, або аутсорсингу.

У банках оцінку застави проводять акредитовані незалежні компанії – суб'єкти оціночної діяльності або кваліфіковані внутрішні оцінювачі. Перевірки достовірності вартості виконуються кваліфікованими співробітниками банку.

Висновки. Завдяки аутсорсингу, з одного боку, для банку існує можливість знизити операційні витрати на утримання персоналу, незалежні оцінювачі мають більше досвіду в оцінці об'єктів нерухомості, майнових комплексів. З іншого боку, залишається ризик шахрайства і помилок в оцінці, для деяких предметів забезпечення (депозити, фінансові гарантії, товари в обігу, унікальне обладнання, коштовності, транспортні засоби) аутсорсинг взагалі недоцільний. Вибір варіантів залежить від спеціалізації та масштабів операцій конкретного банку.

¹ Інфляція та її вплив на підприємства. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2018/02/8/632958/>; Кузуб М.В. Розвиток “хмарних” технологій у бухгалтерському обліку. Розвиток бухгалтерського обліку, оподаткування і контролю в умовах інтеграційних процесів: Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. 22–23 жовтня 2020 рік. Херсон: ДВНЗ “ХДАУ”, 2020. 371 с.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Ключові слова: комерційні банки, банківська система, кредитний ризик, забезпечення за кредитами, воєнний стан.

АНТИКРИЗОВІ ЗАХОДИ ДЕРЖАВИ У ДЕРЖАВНОМУ БАНКІВСЬКОМУ СЕКТОРІ НА ПОВОЄННОМУ ЕТАПІ

Свистун А. О.

К.е.н

a.svystun@ukr.net

Київ, Україна

Вступ. Питання ролі банків із державною участю в капіталі наразі привертає дедалі більше уваги. В Україні частка сегмента держбанків перевищує половину ринку банківських послуг. Отже, синтез наявного досвіду і розвиток підходів до використання їхнього потенціалу в інтересах підтримки розвитку економіки в кризових умовах є актуальним науковим завданням.

Мета дослідження – визначення особливостей діяльності банків за участю держави в капіталі в Україні та надання рекомендацій із підвищення ефективності використання їхнього потенціалу в період воєнного стану й на етапі повоєнного відновлення економіки.

Мета дослідження. Використано методи теоретичного узагальнення, системного, порівняльного та економічного аналізу, систематизація, логічного узагальнення, аналітичного представлення, синтезу.

Основні результати. Відповідно до іноземного досвіду підтверджено, що в умовах викликів воєнного часу державні банки відіграють важливу стабілізуючу роль із забезпечення стабільності фінансового ринку. У період воєнного стану українські держбанки виявилися здатні не тільки забезпечити безперебійність надання фінансових послуг і проведення платіжно-розрахункових операцій, а й підтримати реалізацію державних кредитних програм. Істотним є вага сегмента державних банків у фінансовій підтримці фіскальної політики держави. Вона, найімовірніше, зберігатиметься і на етапі повоєнного відновлення економіки.

Висновки. З огляду на набуті переваги та досвід довоєнної діяльності ресурси державних банківських установ повинні зосереджуватися у ключових сферах підтримки функціонування економіки в рамках визначених завдань державної політики. Водночас стратегія їхньої діяльності потребує коригування з посиленням спеціалізації згідно зі стратегічними напрямками відновлення економіки.

Ключові слова: державні банки, банківська система, економічна політика, воєнний стан, відновлення економіки

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПРОБЛЕМНИМИ АКТИВАМИ ДЕРЖАВНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Слюсаренко Є.Р.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

ievgenliusarenko@gmail.com

м. Київ, Україна

Вступ. У сучасних реаліях розвитку економіки України для забезпечення стабільного функціонування державних банків необхідно формувати оптимальний портфель банківських активів. Зростання сукупного обсягу проблемних активів спричиняє низьку якість портфеля та погіршує фінансовий стан як самої банківської установи, так і банківської системи в цілому. У цьому контексті виникає необхідність контролювати якісні параметри портфеля активів із метою недопущення зростання проблемних активів. Саме тому постає питання належного управління проблемними активами державних банків у розрізі їх впливу на стійкість банківської системи України, що є актуальним і вимагає наукового обґрунтування.

Мета дослідження. Розглянути актуальні аспекти управління проблемними активами державних банків в умовах воєнного стану.

Методи. Під час дослідження використано загальнонаукові й спеціальні методи: аналізу, синтезу, опису, оцінки, теоретичного узагальнення та абстрактно-логічний.

Основні результати. Основним проблемним аспектом у цьому дослідженні є зростання сукупного обсягу проблемних активів та, відповідно, погіршення якості активів як окремого державного банку, так і банківської системи в цілому. Станом на 01.01.2023 частка непрацюючих кредитів (NPL) у банківському секторі продемонструвала зростання до 38 %. Сукупний обсяг NPL за березень – грудень 2022 р. збільшився на 127 млрд до 432 млрд грн. Близько 75 % NPL банківського сектору сконцентровано в державних банках, зокрема більш як 40 % припадає на АТ КБ “ПриватБанк”. Банківські установи повинні будуть актуалізувати стратегії скорочення NPL після припинення чи скасування воєнного стану в Україні. Це також стосується актуалізації планів зі зниження NPL державних банків, ухвалених Радою з фінансової стабільності.

Висновки. Отже, один з основних пріоритетів на сучасному етапі розвитку банківського сектору України полягає в забезпеченні стабільного функціонування та фінансової стійкості державних банків і всієї банківської системи. Проблемні активи дуже негативно впливають на якість кредитних портфелів та загалом на структуру державних банків, при цьому знижуючи резилієнтність їхньої діяльності. Такі активи створюють тиск на показник достатності регулятивного капіталу банківських установ і, відповідно, ускладнюють процес управління фінансовими потоками. Більше того, вони знижують рівень довіри вкладників та інвесторів до банківської системи і суттєво обмежують можливості фінансування реального сектору економіки країни.

Ключові слова: управління, проблемні активи, банківська установа, державні банки, воєнний стан.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

РОЗДІЛ 7. АНТИКРИЗОВА ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІСКАЛЬНОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

НОВІ ПРОПОЗИЦІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО ФІНАНСУВАННЯ

Балакін Р.Л.

к.е.н., доцент,

провідний науковий співробітник

ДННУ “Академія фінансового управління”

rbalakin@ukr.net

м. Київ, Україна

Вступ. Європейська комісія 13 червня 2023 р. визначила нові кроки на шляху впровадження сталого фінансування в державах – членах ЄС.

Мета дослідження. Охарактеризувати основні положення нових пропозицій і рекомендацій Європейської комісії з метою їх урахування в законодавстві України.

Методи. Загальнонаукові методи дослідження.

Основні результати. Єврокомісія додала додаткові види діяльності до таксономії ЄС. додає додаткові види діяльності до таксономії ЄС. Запропоновано нові правила для постачальників рейтингів ESG, які підвищать прозорість на ринку сталих інвестицій. Пропозиції спрямовані на те, щоб система сталого фінансування підтримувала компанії та фінансовий сектор, які хочуть інвестувати в свій перехід до сталого розвитку, одночасно заохочуючи приватне фінансування проектів і технологій переходу до сталого розвитку. Пропозиції мають на меті зробити структуру сталого фінансування легшою у використанні, тим самим продовжуючи ефективний внесок у досягнення цілей Європейського зеленого курсу.

Висновки. Таксономія ЄС є наріжним каменем системи сталого фінансування ЄС і важливим інструментом прозорості ринку, який допомагає спрямовувати інвестиції в екологічні види економічної діяльності. Новий набір критеріїв таксономії ЄС для економічної діяльності, яка робить значний внесок у досягнення однієї або кількох некліматичних екологічних цілей, а саме: стале використання та захист водних і морських ресурсів; перехід до циркулярної економіки; запобігання та контроль забруднення; охорона та відновлення біорізноманіття та екосистем. Критерії значною мірою ґрунтуються на рекомендаціях платформи зі сталого фінансування, опублікованих у березні та листопаді 2022 р. Нові пропозиції Єврокомісії мають бути враховані в законодавчих і нормативних актах України в процесі дальшої адаптації до норм права ЄС.

Ключові слова: стале фінансування ЄС, платформа зі сталого фінансування, таксономія ЄС, Європейський зелений курс, зелені облігації, адаптація законодавства України.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА В ПЕРІОД ПОДОЛАННЯ НАСЛІДКІВ ВІЙНИ

Кудряшов В.П.

д.е.н., професор,

заслужений діяч науки і техніки України,

завідувач відділення управління державними фінансами НДФІ

ДННУ “Академія фінансового управління”

kvp.kudrya@gmail.com

м. Київ, Україна

У період війни відзначалося різке загострення фінансальних ризиків, наслідком чого стало розбалансування фінансової системи та погіршення виконання нею функцій щодо забезпечення розвитку нашої країни. Постає задача перегляду управління державними фінансами та визначення заходів щодо внесення кардинальних змін до обсягів та структури публічних витрат, а також мобілізації ресурсної бази для їх забезпечення. Не менш важливою є задача недопущення різкого погіршення боргової стійкості (табл. 1).

Таблиця 1 – Задачі управління державними фінансами України в період війни

Сфера державного управління	Проблеми управління державними фінансами в період війни	Задачі управління державними фінансами в період війни	Заходи щодо вирішення задач
Управління державними фінансами України	Чинна для довоєнного часу система управління державними фінансами не була зорієнтованою на різке збільшення державних витрат (для забезпечення державних функцій), а також змін їх структури, що були викликані війною. Система мобілізації доходів не забезпечувала покриття значно збільшених державних витрат. Застосування невиважених заходів управління державними фінансами стає причиною погіршення фінансової стійкості країни.	Створення системи управління державними фінансами, яка забезпечує потреби у покритті критичних витрат та мобілізації ресурсів щодо їх забезпечення у період війни. Прийнята система управління державними фінансами не повинна допускати різкого погіршення фінансової стабільності та боргової стійкості.	Перегляд управління витратами, мобілізацією ресурсів та державною заборгованістю з урахуванням вимог війни. Внесення змін до обсягів та структури витрат у напрямі їх пріоритизації з урахуванням потреб воєнного часу. Впровадження системи мобілізації фінансових ресурсів, необхідних для забезпечення критичних витрат. Впровадження механізмів підтримки фінансової стабільності та боргової стійкості України.

Розроблено автором.

Довоєнна система мобілізації ресурсу, що використовувалася в Україні була зорієнтована на залучення коштів переважно з внутрішніх джерел на покриття видатків і кредитування державного бюджету. Зокрема, з 2019 до 2021 р. видатки бюджету покривалися доходами відповідно на 92,75; 83,21; 86,76%. Проте за підсумками 2022 р. такий показник знизився до 66,19%, а за плановими показниками державного бюджету на 2023 р. – до 50,62%¹.

При цьому слід звернути увагу на те, що дохідна база бюджету була зміцнена перерахуванням частини прибутків НБУ, а також отриманими грантами від зарубіжних партнерів.

¹ Розраховано на основі: Виконання державного бюджету України / Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/2022/>; Про Державний бюджет України на 2023 рік: Закон України від 03.11.2022 № 2710-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Внаслідок таких змін у період війни у сфері фінансової політики постали задачі здійснення кардинального коригування не лише управління видатками, а й системи мобілізації надходжень до державного бюджету. Для вирішення таких проблем, з одного боку, залучалися кошти від центрального банку, а з іншого – зарубіжних партнерів, що спрямовувалися на збільшення доходів бюджету (перерахування коштів НБУ, отримання грантів, іншої безоплатної допомоги).

Водночас показники державних витрат у період війни стали значно перевищувати обсяги дохідної частини державного бюджету порівняно з довоєнним періодом. Такі зміни призвели до значного зростання його дефіциту (табл. 2).

Таблиця 2 – Основні показники державного бюджету України у 2023 р. (план), млрд грн),

Період	Видатки	Кредитування	Доходи	Дефіцит бюджету
2019	1072,89	3,44	998,28	78,05
2020	1288,02	5,10	1076,02	217,10
2021	1490,26	4,53	1296,85	197,94
2022	2705,42	-3,33	1787,39	914,70
2023 (план)	2589,01	41,07	1329,70	1300,38

Побудовано автором на основі даних¹

Динаміка показників дефіциту державного бюджету України відзначалася тенденцією до зростання, а в період війни їх обсяги зазнали різких змін. У 2022 р. вони збільшилися (відносно попереднього року) у 4,62 рази. Необхідним стало забезпечення значного зростання обсягів ресурсу з джерел, що не належать до доходів державного бюджету та покриваються в рамках його фінансування.

Фінансування державного бюджету потребувало різкого розширення джерел забезпечення, до складу яких входять надходження від приватизації державного майна, а також кошти від проведення активних операцій у рамках державного бюджету. Проте внаслідок загострення ризиків щодо їх мобілізації переважна частина фінансування державного бюджету (більше 99 %) була отримана на основі розміщення державних запозичень.

Було значно збільшено емісію державних позик (переважно у формі боргових цінних паперів) для розміщення на національному фінансовому ринку. Оскільки доступ до міжнародних ринків погіршився, то було внесені зміни до мобілізації ресурсу із зовнішніх джерел. При цьому відзначалася тенденція до зростання зовнішніх позик, які у 2023 р. (в рамках фінансування державного бюджету) перевищують внутрішні державні запозичення більше ніж у 17 разів.

Переважна частина коштів із зовнішніх джерел отримується не з зарубіжних ринків капіталу, а надходить у формі фінансової допомоги (що надається за умов запозичень) від зарубіжних партнерів і донорів України. Для проведення таких операцій упроваджені (за підтримки світової спільноти) особливі механізми залучення фінансових ресурсів із міжнародних фінансових ринків. Воно здійснюється міжнародними фінансовими організаціями для надання допомоги Україні.

Важливою особливістю зовнішнього фінансування (яке Україна отримує від зарубіжних партнерів на основі позик) є надання їх на пільгових умовах. Пільги передбачають збільшення термінів погашення позик, а також нижчі рівні їх дохідності.

¹ Виконання державного бюджету України / Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/2022/>; Про Державний бюджет України на 2023 рік: Закон України від 03.11.2022 № 2710-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

Важливими стали питання джерел фінансового забезпечення внутрішніх запозичень. На першому етапі війни потреби у фінансуванні державного бюджету покривалися значною мірою шляхом використання механізмів монетарного фінансування. Проте участь у придбанні державних боргових цінних паперів центрального банку (монетарне або грошове фінансування), як правило, призводить до порушень цінової та курсової стабільності, ускладнення формування міжнародних резервів, а також підтримки проведення виваженої монетарної політики. Збільшення фінансування державного бюджету шляхом розміщення державних запозичень на внутрішньому фінансовому ринку є доцільним за умов залучення додаткового ресурсу, який постачається з недержавних джерел (недержавних банків і приватних підприємств), заощаджень домогосподарств, а також вкладень нерезидентів.

Водночас покладатися на отримання позик за пільгових умов (з боку іноземних партнерів) навряд чи можна протягом довгострокових періодів. Доцільно поставити питання щодо можливої заміни боргового фінансування, отриманого від зарубіжних партнерів, створенням належних умов доступу на зовнішні фінансові ринки. Потрібна поступова (планомірна) заміна зовнішнього фінансування внутрішнім. Необхідним є зменшення ресурсу, що отримується у формі допомоги зарубіжних партнерів на застосування механізмів залучення коштів із міжнародного фінансового ринку.

У період війни виявилися високі ризики порушення стійкості державного боргу. Показники державного боргу України значно зросли. Протягом першого року війни, темпи збільшення державної заборгованості в Україні зросли понад у 2 рази. Наслідком стало зростання потреб з фінансування його погашення та обслуговування. Такі зміни мали значні впливи на динаміку макроекономічних показників (курс національної валюти, темпи інфляції, ставки процента), а також показники державного бюджету. Водночас були вчасно застосовані заходи державного регулювання, які дали змогу не допустити перевищення критичних їхніх рівнів, а також досягнути їх певної стабілізації.

У період протидії воєнній агресії росії було достатньою мірою забезпечено функціонування державних інституцій, збережено макроекономічну стабільність та фінансову стійкість. Водночас державні фінанси продовжують зазнавати значного тиску.

Ризики управління державним боргом в Україні розглядаються як “стримані”, а не надмірно високі. Причина полягає в тому, що масштаб фінансових зобов’язань країни є довгостроковим, до того ж обслуговування боргу призупинено, а економічні заходи, вжиті органами державного управління стосовно забезпечення фінансової стабільності, виявилися вчасними та результативними.

Незважаючи на всі труднощі, владі переважно вдалося зберегти макроекономічну та фінансову стабільність. Продовжується адаптація політики до обставин, що швидко змінюються. Обсяги погашення державних запозичень протягом наступних років не зазнали критичних змін.

Водночас у післявоєнний період доцільно запровадити програму поступового заміщення зовнішнього фінансування використанням внутрішніх джерел. Крім того, потрібне забезпечення доступу України (прямого і непрямого) до міжнародних фінансових ринків.

Ключові слова: державні фінанси, фіскальна політика, дефіцит державного бюджету, державні запозичення, фінансові ризики, фінансова стабільність, боргова стійкість.

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ: СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ТА СТАН ЇХ РЕАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Олійник Я.В.

д.е.н, доцент

директор Інституту післядипломної освіти
ДННУ “Академія фінансового управління”

oleynik_yv@ukr.net

м. Київ, Україна

З урахуванням рекомендацій, досвіду і найкращої практики країн-членів ОЕСР та з метою визначення стратегічних напрямів вирішення проблем діяльності державного сектору в Україні схвалена Стратегія підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки (далі – Стратегія) (2015 р.). Стратегія визначає основні питання, що повинні бути вирішені Кабінетом Міністрів України для проведення реформи управління державною власністю (далі - реформа).

У контексті реалізації Стратегії в Україні запроваджено низку важливих реформ щодо управління державним сектором економіки, а саме запроваджено прозорий конкурсний відбір керівників та членів наглядових рад для особливо важливих для економіки державних підприємств та створення Комітету з призначень, до функцій якого входить відбір та призначення керівників (СЕО) та наглядових рад на великих державних підприємствах; внесено зміни до Закону України “Про управління об'єктами державної власності”, за якими закладені інституційні підвалини для створення на державних підприємствах незалежних і професійних наглядових рад; дотриманні транспарентності державними підприємствами через оприлюднення річних зведених звітів про управління об'єктами власності, що охоплюють діяльність найбільших 100 ДП в Україні, публікацію реєстру контрактів, укладених з керівниками суб'єктів господарювання державного сектору економіки; реалізовано принцип винятковості державної власності суб'єктами управління через визначення порядку формування переліку об'єктів державної власності, які мають стратегічне значення для економіки і безпеки країни; втілено принцип чітких цілей діяльності суб'єктів господарювання шляхом затвердження порядку здійснення контролю за виконанням функцій з управління об'єктами державної власності та критеріїв визначення ефективності управління об'єктами державної власності.

Публікація підготовлена в рамках виконання проєкту “Фіскальна та монетарна безпека національної економіки в умовах глобальних викликів і загроз, пов'язаних з пандемією COVID-19” Національного фонду досліджень України (реєстраційний номер Проєкту: 2020.01/0546). Виконавець проєкту: ДННУ “Академія фінансового управління”.

Ключові слова: державний сектор економіки, державні підприємства, регулювання, нормативно-правове забезпечення.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СЕКТОРУ ЗАГАЛЬНОГО ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Сіньковський М.І.

аспірант

ДННУ “Академія фінансового управління”

sinkovskn@gmail.com

Київ, Україна

Вступ. Нова економічна реальність пов’язана з використанням сучасних технологій, останніх досягнень науки і техніки, з трансформацією світової економіки, інтеграційними процесами глобалізації, а також змінами у споживчій поведінці тощо. Поряд з новими можливостями, вона спричиняє й ризики для значної частини суспільства та бізнесу залишитися у відстаючому становищі. Оскільки держава має важелі регулювання як загальнодержавного характеру, так і на рівні місцевого самоврядування, саме вона має стати лідером цифрових перетворень, почавши з цифровізації сектору загального державного управління.

Мета дослідження полягає у визначенні новітніх особливостей та орієнтирів розвитку процесів цифровізації в секторі загального державного управління.

Методи: аналізу, синтезу, абстрагування, конкретизації, узагальнення.

Основні результати. З огляду на необхідність забезпечення реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в ЄС необхідно адаптувати вітчизняне законодавство із законодавством ЄС та сформувати цифрову сумісність з країнами-членами, а також з іншими країнами, з якими Україна має наміри щодо економічної, соціальної та безпекової інтеграції. Успішними вітчизняними прикладами інформаційно-комунікаційної архітектури, яка об’єднала державу, бізнес та громадянське суспільство, є Prozorro, Prozorro продажі, Дія, eHealth. Слід звернути увагу на те, що такі зовнішні чинники, як пандемія COVID-19 та воєнний стан, довели особливу цінність цифрових технологій для забезпечення життєдіяльності населення та економіки країни, нібито підштовхуючи державу, суспільство та бізнес до значущих спільних кроків щодо диджиталізації суспільних, економічних та бюрократичних процесів.

Висновки. Інтероперабельність між електронними платформами і побудова global-API неможливі без стандартизації даних про товари, правил обміну даними, торговельних та юридично значимих процесів. Навіть у межах України цифровізація цих товарних операцій не тільки сприятиме автоматизації процесів підтвердження наявності та походження об’єктів біржових операцій, а й надасть можливості для формування агрегованих знеособлених даних, які можуть бути використані для проведення досліджень і аналітики в галузі економічної статистики у режимі реального часу, сприятиме очищенню ринку від контрафактної продукції, створить передумови для оптимізації та реінжинірингу центральних органів виконавчої влади, які відповідають за статистичні, фіскальні та економіко-регуляторні функції держави.

Ключові слова: сектор загального державного управління, електронна комерція, архітектура цифровізації суспільних відносин, диджиталізація, національна економіка.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

FISCAL REGULATION OF RENEWABLE ENERGY OF UKRAINE

Khaustova Victoria

PhD student

SESE “The Academy of Financial Management”

vkhou@ukr.net

Kyiv, Ukraine

Introduction. The energy sector of Ukraine is one of the most important branches of the economy of Ukraine, which ensures the functioning of the entire economy. Earlier energy production was mainly carried out at the expense of nuclear, thermal, and hydropower for many years in the world. These traditional types of generation have been replaced by alternative or renewable energy. Number of developed countries are already replacing traditional energy by alternative energy. Therefore, in order to support the development of renewable energy in Ukraine, it is necessary to develop mechanisms for effective fiscal regulation of the market participants' activities.

The purpose of the study is to determine the impact of fiscal regulation on the development of renewable energy.

Main results. In Ukraine, the impact of the tax burden on the development of renewable energy has not been studied enough. There are no studies on the use of fiscal regulation as a tool to influence the development of renewable energy at all. Therefore, the core problem of stimulating the development of energy through the development of renewable sources of energy by using the fiscal regulation is planned to be solved in the study. In addition, as a result of Russian aggression, a number of energy facilities have been damaged or destroyed and need to be quickly replaced. However renewable energy facilities can be quickly put into operation and do not require the construction of long power transmission lines.

It is assumed that the use of effective fiscal regulation of the development of renewable energy in Ukraine will allow to create the best prerequisites for the development of renewable energy in particular, and, as a result, allow to increase the efficiency of the functioning of the entire energy sector of Ukraine. These will lead to development of the level of Ukrainian energy security, to reduction of Ukrainian energy dependence on Russia and electricity tariffs due to the use of cheaper energy from renewable sources. Considering this, Ukraine will be closer to the most developed countries in the world with the maximum use of renewable sources.

Conclusions. The development of an effective system of fiscal regulation of the development of renewable energy in Ukraine will allow the fastest recovery of the country's lost energy potential caused by war.

Keywords: fiscal regulation, energy sector of Ukraine, renewable energy, tax burden.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

ОСОБЛИВОСТІ ФІСКАЛЬНОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Швидкий О.

магістр

Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій,

shvydkiy@gmail.com

Київ, Україна

Вступ. Фіскальна децентралізація є суттєвим елементом будь-якої децентралізованої системи управління. Рішення щодо розподілу ресурсів та відповідальності мають широкомасштабні наслідки. Децентралізація, реформа державного управління та антикорупційні заходи є ключовими елементами управління.

Мета дослідження. Метою дослідження є виявлення особливостей фіскальної децентралізації місцевих і регіональних органів влади України.

Методи. У дослідженні використовуються аналітичні, комплексні методи, методи аналогії, історичні методи. Досліджено систему економічних законів і принципів, сформульовану на основі економічних теорій, законодавства і нормативної поведінки, що регулює фіскальну політику.

Основні результати. Рівень фіскальної децентралізації та фіскальної автономії у різних країнах перебуває на різних стадіях розвитку. Основною проблемою є відсутність єдиної концепції, що забезпечує наявність принципів фіскальної децентралізації.

Державна політика України в галузі місцевого самоврядування базується на інтересах жителів територіальних громад та передбачає радикальні зміни та системні реформи, а також децентралізацію повноважень, тобто передачу суттєвої частини повноважень, ресурсів та відповідальності від виконавчої гілки влади органам місцевого самоврядування.

Децентралізація в Україні здійснюється у два етапи.

Перший етап охоплює 2014–2018 рр. У квітні 2014 року Уряд затвердив Концепцію реформування місцевого самоврядування та територіальної структури влади. Після цього схвалено План дій для впровадження цієї Концепції. Через певні політичні обставини не Верховна Рада України не змогла внести до Конституції зміни щодо децентралізації. Тому, починаючи з 2014 р., Уряд ініціював реформу в рамках Конституції, що діяла на той час. Тим часом був розроблений і набув чинності основний пакет нових законів, пріоритетні законодавчі ініціативи яких запроваджуються нині.

Другий етап децентралізації охоплює 2019–2021 рр. На цьому етапі уряд почав зміцнення місцевого самоврядування як ключового пріоритету, зокрема через надання додаткових повноважень місцевим радам з невеликим населенням. Проводиться робота над проектом змін до Конституції щодо реформ, пов'язаних з децентралізацією.

За політику фіскальної децентралізації в Україні несе відповідальність Кабінет Міністрів, у тому числі Міністерство у справах громад та територій України.

Висновки. Фіскальна децентралізація націлена на перехід від централізованої до децентралізованої моделі державного фінансування з метою забезпечення бюджетного потенціалу місцевого самоврядування, створення ефективної системи територіального управління та виконання вимог Європейської хартії місцевого самоврядування.

Основні проблеми децентралізації:

- існує тенденція до зниження частки видатків місцевих бюджетів у ВВП;
- частка видатків місцевих бюджетів у державному бюджеті постійно знижується;

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023

- незважаючи на слабке зростання, місцеві бюджети стають менш підлеглими державного бюджету;
- дотації з державного бюджету до місцевих бюджетів знижуються.

Ключові слова: фіскальна стійкість, державні фінанси, фіскальна децентралізація, фіскальний простір, органи влади.

*Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція
“Актуальні питання бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування в умовах воєнного
стану і післявоєнного відновлення”, 15.06.2023*

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, АУДИТУ
ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ І ПІСЛЯВОЄННОГО
ВІДНОВЛЕННЯ**

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

15 червня 2023 року

Видано в авторській редакції

Відповідальний за випуск
Бартош С. В.

Об'єм даних 2,5 Мб
Підписано до друку 26.06.2023

Видавець: Державна навчально-наукова установа “Академія фінансового управління”
01034, м. Київ, вул. О. Гончара, 46/48, тел./факс: (044) 277-51-15.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4348 від 08.08.2012.